a ¶ Nulli competit. etiam si ad eius cõmodum aliquis sibi preferat. ⁊ facit. j. de priui. cre. l. aufidius.

b ¶ Itaq; redit ad primũ casum huius. l.

c ¶ Iusserit. facit. §. de admi. tuto. l. quidã decedens. §. vlꝫ. ⁊ de confir. tuto. l. vnitatem. ⁊ vbi pupil. edu. de. l. j. Accursius.

d ¶ Hoc sermõe. eisq; heres meus in annos ꝛc. vt §. in pun. huius legis.

e ¶ Debeat. q̃ pôt pfumi si fuit alij heredes: vel etiaꝫ coheredes his pueris et ex annuis cibarijs decẽ pro magna parte superabũdabit: ⁊ sic hꝫ locum actio ex testamẽto. si autem soli filij tũc officio iudicis tm̃ vel actione ex testõ si gꝛa eorũ apud ꝗs mozari debẽt est relictus.

f ¶ Utile. scꝫ visum. Acc.

g ¶ Videatur. nisi aliud iqeat. Accursius.

I N singulos. ¶ Casius. Legaui titio. c. annua. certe istud legatũ habet vnã similitudinẽ cuꝫ vsufructu simpliciter legato ⁊ tres dissimilitudines. similitudinem hꝫ cũ vsufructu: qꝫ sicut vsufructus finit morte vsufructuarij/ita ⁊ dictũ annuũ legatũ finit morte legatarij. Prima dissimilitudo est inter ea q̃ vsufructꝰ bene finitur ⁊ maxima ⁊ media capitis diminutione/annuum autem legatuꝫ non finitur. Secunda dissimilitudo est: qꝫ vsufructꝰ ita pôt legari. Titio vsũfructũ fundi lego ⁊ quotiẽcũq; capite diminuꝫ? sit eundẽ vsum fructum ei do: que quidẽ adiectio in annuo legato nihil operatur: qꝫ annuũ legatum capitis diminutione perire non potest vt dictũ est. Tertia dissimilitudo est: qꝫ si vsufructuarius decedat nihil transmittit de vsufructu ad heredem suũ/etiam si maturis fructibus nondum perceptis decesserit dictus fructuarius: sed ille qui habet legatum annuũ si decedat ingressu alicuius anni/puta secundi vel tertij vel quarti vel sequentium. illius anni totũ legatum ad heredem suum transmittit: in initio cñ cuiuslibet anni cedit dies annui legati. Ulpianus.

h ¶ Finiatur. vt ⁊ insti. de vsufru. §. finitur. ⁊. §. e. si in singulos. secus in seruitutibus prediabilibus. vt. §. quẽad. ser. amit. l. iij.

i ¶ Non finit. f. legatũ in singulos annos relictũ: qꝫ legatũ sequentis anni est aliud legatum: ⁊ sic istud habebit legatarius. plura cñ sunt legata: et sic in capite cuiuslibet anni inspicit an sit capax vel nõ: vt. §. eo. si in singulos. ⁊. j. eo. cum in annos. sed secus est in vsufructu cũ legatum est simpler nõ in singulos annos: ⁊ fm hoc expones capitis diminutione: scilꝫ maxima ⁊ media nõ minima: ⁊ sic est cõtra. C. de vsufru. l. corruptionẽ. Vel dic etiã minima si est relictus vsufructus in singulos annos: secus si simpliciter: qꝫ tunc nõ minima vt ibi. Vel bic fm iura vetera vt quocũq; modo relictus. f. vel simpliciter vel in singulos annos per eat capitis diminutione etiam minima: hodie secus: vt. d. l. corruptionem.

k ¶ Ei do. vt ⁊ §. qui. mo. vsufru. amit. l. si cũ. ⁊. l. repeti. in pn. ⁊ fm. R. hoc casu videꝫ perpetuo relictum si ciuitati vel templo sic relinqtur/nisi aratrum patiatur: vt. §. qui. mo. vsufru. amit. l. si vsufru. sed certe immo ⁊ alio modo potest finiri: vt ibi no. Accursius.

l ¶ Non relinquet. vt ⁊ insti. de re. diui. §. is vero. Et no. in pinc. huius legis vnam quenientiam: qꝫ vtrunq; morte naturali finitur: postea tres differentias. prima cũ dicit sane ꝛc. secunda cũ dicit vsufruc. ꝛc. tertia cuꝫ dicit illud certe est. ⁊ facit ad legem istam. §. gbus mo. vsufruc. amit. l. si vsufru. meus. ⁊. §. de vsufru. l. si quis ita. ⁊. l. defuncta. ⁊. j. ti. j. l. patrimonii. ⁊. j. ad leg. fal. l. penales. in pnn. ⁊. §. de capi. dimi. l. legatum. ⁊. C. qñ dies leg. ce. l. j. ⁊. §. de euictio. l. si rem quam. §. fi. ⁊. §. si vsufru. peta. l. vti frui. §. fi. ⁊. §. eo. l. a vobis. ⁊. j. eo. l. codicillis. ⁊. j. ti. j. l. habitationis. et l. licet. ⁊. l. generali. Accursius.

H Undus. ¶ Casus. Duobus meis libertis legaui centum corbes vini: et centum frumẽti in annos singulos: ⁊ iussi q̃ pro his legatis ꝛsequendis ab herede meo habꝛent in pignoꝛe fundũ meũ titianũ. Me mortuo petebãt dicti liberti ab herede meo vt cauꝛet eis cuꝫ satisdatione de prestãdis eis dictis legatis quolibet anno: ⁊ heres noluit satisdare. Certe possunt ⁊ debent dicti liberti legatarij mitti in possessionẽ dicti fundi titiani ⁊ aliarum rerum hereditariarum causa rei seruandẽ: id est legatorum seruandorum. ⁊ hoc dicit Ulpianus.

m ¶ Petetur. vt ⁊. §. de transactio. l. cum hi. §. si vni. nam testamento potest constitui pignus: vt ⁊. §. de pigno. actio. l. nõ est. ⁊. C. communia de lega. l. j.

n ¶ Paulꝰ notat. scilicet esse verũ quod dictũ est. Vel dic notat scilicet sẽtẽtia: id est notabiliter dicit. Accur.

o ¶ Mittatur. si non satisdet. quinimmo etiam in res hẽdis post sex mẽses. vt. C. vt in possessio. lega. l. certa. cum enim sit conditionale huiusmodi legatum quo ad sequentes annos debet satisdari: vt. j. ad legem falcidiam. l. j. §. fi in annos. Accursius.

legatum simile est vsufructui cum morte finiatur[p]. sane capitis diminutione non finitur[l]: cum vsufructus finiatur: ⁊ vsufructus ita legari potest: titio vsumfructũ fundi do lego: et quotiencũq; capite minuꝫ crit eundem vsumfructum ei do[m] lego. Illud certe amplius est in hoc legato: q̃ in ingressu cuiuslibet anni si decesserit legatarius: eius anni legatum heredi suo relinquit: quod in vsufructu non ita est: cum vsufructuarius etiam si maturis fructibus nondum tamen perceptis decesserit: heredi suo eos fructus non relinquet[n].

¶ Etiam res pignorata pôt capi ex primo decreto. hoc dicit.

Pomponius. Lex. ix.

H Undus quẽ pater familias libertis legatorum nomine que in annos singulos reliquit pignus esse voluit: ex causa fideicõmissi rei seruande gratia recte petetur[o]. Paulus notat[o] hoc admittendum esse in alijs rebus hereditarijs: vt et in eas legatarius mittatur[o].

¶ Legatũ relictũ ob causam determinatur fm causam sibi annexam. Bartolus.

I dem. Lex. x.

S Eio amico fidelissimo si voluerit sicut meis[p] nepotiẽm qua vtitur si ipse voluerit interuenire negocijs filiorum meorum eodem modo sicut interuenie bat meis negocijs. Mortua postea bactitia ambo filij sui masculi decesserunt: ⁊ ita per casum mortis factum est quominus dictus seius possit interuenire negocijs omnium trium filiorum titie testatricis. petit nunc seius tertiam partem dictorum legatorũ dicens se paratum interesse negocijs filie titie que viuit: filia titie viuens dicit q̃ non tenetur ei prestare: quia testatrix legauit ei sub conditione si interueniret negocijs filiorum suorum qui erant tres. nunc autem nõ est nisi vna: ergo non potest interuenire negocijs omnium sicut testatrix videtur voluisse: ergo non adimplet conditionem: ergo non potest habere legatum pro aliqua parte: sed certe ipsa male allegat: quia conditio adimplenda per seium bene recipit diuisionem/⁊ pecunia legata eidem seio bene recipit diuisionem: vnde bonum est q̃ pro ea parte qua potest adimplere/et adimplet conditionem pro ea habeat legatum. ¶ Medico. Legaui medico sempronio ea que viuus prestabam: certe ea videor ei reliquisse que ei singulis annis prestare solitus eram ⁊ perpetuã quasi prestationem habebant: puta quia ei dabam vel mittebam quolibet anno quattuor libras piperis in natiuitate eo q̃ ipse videbat vtinã mecum patiebar: et dabat mihi consilium. si autem inuitabam eum quandoq; ad comedendum mecum: vel si mittebam ei quandoq; vnum ferculum/hoc non videor ei legasse. ¶ Uxori. Legaui vxori mee aureos centus preter id quod a me viuo annui nomine accipiebat: dabam enim ei forte quolibet anno vnam gonellam: nunquid ei legasse videor centum aureos annuos et vnam gonellam annuam: Et dicitur q̃ non. immo semel tantum centum aureos ⁊ annuam vnam gonellam. ¶ Liberti dari. Habebam libertos quibus prestabam habitationem: et cum vnus eorum esset meus actor siue castaldus: et alter esset medicus/prestabam castaldo sumptus pro iumentis meis que custodiebat: et prestabam medico sumptum quem sumptum accipiebat medicus vt me ⁊ filiam meam curaret. feci ego patronus testamẽtum/et ita in eo diri. Libertis meis dari volo ea que viuus prestabã. Certe debetur ei dicta habitatio: non autem dictus sumptus iumentorum vel medicamentorum. ⁊ hoc dicit hic. §. Ulpianus.

p ¶ Meis. scilicet titie testatricis: ⁊ sic apparet q̃ filiorum gratia fuit cõditio apposita. Accursius.

Uiuentis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Viuentis.non etiam morientiũ:qr in eorum vtilitatem fuit conditio apposita vt in principio legis patet.7 qr etiam in eoꝝ persona conditio casu solũmodo sortuito deficiebat:vt.j.de condi.et demon.l.in testamen to.7.l.cũ ita natur.7 sic non obstat contrarium.C.de fideicom.l.j.7.j. eo.meuia.vbi non per casum. Item nec.C.de lega.l.j.vbi non contemplatione heredũ.vel dic refert an hic seius adhuc non ceperat gerere:7 tũc indistincte deficit cuiusqũcunq; causa fit conditio inserta. an vero ceperat: 7 tũc distinguitur an impediatur casu vt 7 tũc deficiat:als secus si non casu.vt.j.de qdi.7 demon. l.illis libertis.7 fm hoc i l.C. de lega.l.j. ceperant iam morari . prima placet. Item nota q̃ hic casus in aliquo nocet seio:i aliquo prodest . nocet in partibus defunctoꝝ:naꝫ lz nõ stet per eum 7 sic habere debet:vt.j.eos.meuia.nocet ei casus.at prodest vt nõ toto legato caret:lz non totam conditionẽ impleat quod als noceret:vt.j. de cõditio. et demonstratio.l.q duobus.fs.q:stare et per euz. Item contra.ã.de cõdi. inser.l.legatũ. Item contra.j.de adimẽ.le.l.gaio. §.j.7.l.sticbus.§. finali. Sz er supradictis appparet solutio.et facit ad legẽ istam.C.de leg.l.j.Item facit.j.de condi.7 demõ. l.pe.§.j.7.§.ij.7.j.tit.j.l. cui.et.j.eo.l.annua.et distingue vt no.C.de insti. et substi.l.j.Accur.

b ¶ Habuerũt.vt vna comestio vel par gallinarũ et similia.hec eñ non debentur:vt arg.j.tt.j.sempronio.7.ã.titu.j.qui saltum.7.j.eodem.§.finali.

c ¶ A meuio.als a me viuo:als a meuio.

d ¶ Annuum.fcz quod prestatur a meuio.

e ¶ Et semel centũ.facit.ã.de actio.empt.sivẽditor hominis.et.j.de dote prelega.l.feia.nec est contra.C.de lega.l.j. quia ibi apparet esse aliud ex voluntate defuncti.

f ¶ Viuus.als viua.

g ¶ Prestabitur.vt 7.j.ti.j.sempronio.7.ã.ea.l.§.medico.Accur.

h ¶ Actori.i.castaldioni quondã seruo:sic ergo ex superuenẽti dignitate.i.libertate aliquid imutat.sic.ã.de procur.l.filiusfamilias.§.fina.7.l. aut.7.l.vel hereditas.7.ã.de adop.l.in omni.

i ¶ Acceptabat.cum erat seruus.Accursius.

Q Um in annos.¶ Casus Legaui titio.c.in singulos annos.certe cuiuslibet anni est vnũ legatum 7 sic plura sunt legata.7 in principio cuiuslibet anni debet inspici vtrũ titius legatarius sit capax vel nõ. et si sit capax consequetur legatũ:als non. Idez est si legaui sticho seruo titij.c.in singulos annos.nam in principio cuiuslibet anni debet inspici vtrũ titius dñs sit capax vel non.7 si sit capax cõsequit legatũ seruo suo relictum:als non.7 hoc dicit Viuia.

k ¶ Placet.dic vt no.ã.eo.l.si singulos.

l ¶ Dominorũ.vt 7.ã.de leg.ij.l.debitor.§.fi.7.j.qñ dies lega.ce.cuz in annos. Item ex sua.vt eo.ti.l.firmio.§.j.Accur.

G Aius.¶ Casus.Gaius seius habẽs predia põtiana ad burgũ panicalis:7 hñs predia luciniana ad sanctã mariã in monte:legauit meuie dicta pdia põtiana:et seie dicta pdia luciniana : 7 postea ita dixit. Prestari autẽ volo er pdijs pontianis predijs lucinianis annua arundinis milia trecenta 7 salicis munde annua librarũ singula milia cã releuãdi forte multas vineas q̃ erãt in dictis pdijs lucinianis. Mortuo dicto gaio seio meuia q̃ habebat pdia pontiana pstitit per tres annos pone dictas arundines et salices seie que habebat pdia luciniana. Postea decessit dicta seia que habebat dicta pdia lucimana/quibus debebãt dari dicte arũdines 7 salices:queritur nunquid extinctũ sit dictum legatuz annue arũdinis 7 salicis? Et dicit q̃ sic:qr annuũ fuit legatũ cuius petitio competebat seie:non autẽ fuit seruitus in rem vel in personã.si autez fuisset seruitus in rem.1.constituta predij lucinianis in pdijs pontianis non finiretur morte legatarie : sed si fuisset in personaz bene finiretur:7 hoc dicit Aiuianus.

m ¶ Plagis.als plagis.als pagis.i.contratis vel villis.

n ¶ Et seie.fcz vnum vni/alterus alteri:puta pdiana meuie luciana seie fm.R.7 sic sunt omnia plana:sed Jo.dicit luciana his feminis relicta: 7 titio cuidam pontiana: ex quibus pontianis vo luit fieri huiusmodi prestationes.

o ¶ Singula.id est omni anno.Accur.

p ¶ Milia.i.mille libraz. i.libratarum.i.certe mensure duodecim pedũ:cuz et libra duodecim vncia rum dicitur.

q ¶ An id legatuz.scilicet annue ꝓstationis? z. R. vel dic predioꝝ titio reli ctoꝝ vt solueret annuam quãtitatem:nã cũ annua solutio sit extincta 7 legatum titio extinctuz videbat:qõ remouet fm Jo.

r ¶ Neqz in personam.fcz seie dominantis quaz infra vocat legatariam.vel dic in personã meuie seruientis.vel ideo dicit nõ in personaz fcz vt sit vsufru.tum quia predia predijs dari dicit. tum quia seia cui annuum soluebatur non poterat p se perci pere:vt.j.titu.j. fundi.et l.patrimonij.7.ã.de vsufru.defuncta.§.fina.7 sic non obstat.ã.de serui.rusti.predio.l.item.et.l. veluti.que est contra.et hoc etiam apparet ex eo q̃ vi dicit prestari volo : ex quo verbo non cõstitui seruitutem liquet:qr si sit seruitus percipere potius potest q̃ ꝓstationez ab alio expectare per personalez

Lex.xj.

medicus libertus recte petet:quez vt patronam eiusqꝝ familiam curaret acceptabat[t].

Paulus.

Q Um in annos singulos legatur plura legata cẽ placet[u] : et per singula legata ius capiendi inspiciet.idem in seruo inspiciẽdũ est ex persona dominorum[v].

¶ Annua ꝓstatio fienda er redditu certe rei finitur morte legatarij. Bar.

Idem.

Lex.xij.

O Aius seius predia diuersis plagis[m] posita meuie 7 seie[n] legauit 7 ita cauit:prestari autem volo er pdijs põtianis 7 pdijs lucianis annua arũdinis milia trecenta:7 salicis mũde annua libraꝝ singulaꝝ milia[o]. q̃ro an id legatũ defuncta legataria extinctũ sit:Rñdit paulus fuitutẽ iure cõstitutã nõ videri:neqz in psonaz[p] : neqz in rem[q] :sed fideicõmissi[r] petitionem competisse ei cui predia luciana sunt legata:et ideo cum annua legata fuerint mortua legataria[v] finitum legatum videri.

¶ Conditio que pendet er potestate legatarij 7 alterius:si er facto alterius impediatur sine legatarij culpa habetur pro ipleta.hoc dicit Bar.

M Seuola.

Lex.xiij.

Euia nepotem er meuio actionem:vt in predictis legibus dicitur.

s ¶ Neqz in rem.scilicet propter illam annuam cõmemorationem:7 quoniam cum quadam perpetuitate annui huiusmodi seruitutes reales cõstituuntur.vt.ã.de ser.l.iiij.numerus enim iste.xxx. milia 7c. ostẽdit q̃ potius obligatio personalis q̃ seruitus cõstituatur : quia seruitus vera nullam certam quãtitatem sed magis sufficientiam eu integritatem exposcit. Illud quero an predia pontiana sint obligata ob talem prestationem: quod hic non dicit:videtur tamen q̃ non.vt.ã. titũ.j. quidam testamẽto.in prin.nisi fortepro alimentis:vt.j.de alimẽ.leg.l.lucius.7.l. ij.7.ã.de vsufru.bactenus.

t ¶ Fideicõmissi.scilicet annue prestationis.7 dic ei scilicet seie per actionem scilicet personalem er testamẽto donec vinit non vltra:vt in fi. Sed Jo an.dicit fideicommissi prediorum titio relictorum.7 dic ei titio etiam post mortez seie 7 meuie. Sed contra eum est:quia dicit predia luciana: nam debet dicere pontiana. Vel si diceret de fideicom.annue prestationis deberet fm eũ dicere eis quibus/in numero plurali.dic ergo fm.R. vt prius diri.

v ¶ Legataria.annue prestationis 7 non predioꝝ:vt.ã.ti.j.l.pater.§.tusculanus.7.ã.de leg.j.l.si fundus.§.iuliannus.

M Euia.¶ Casus. Meuia habẽs nepotẽ meuiũ er filio suo meuio. dictũ suũ nepotẽ heredẽ ĩstituit/7 lucio titio ita legauit.Lucio titio dari volo annuos aureos.r.si rebus nepotis mei interueniat:oẽmqz administrationẽ rerũ eius ad suã solicitudinẽ reuocauerit.Mortua meuia lucius titius gessit negocia dicti nepotis p duos annos pone.7 peruacepit ab eo omni anno.r.aureos.postea dictus nepos prohibuit luciuz titiuz administrare negocia sua pro sequentibus annis/7 nolebat ei dare.r.aureos amplius:7 ita nõ remanet per luciũ titiũ quominus administraret:querit vtrũ debeat cõsequi quolibet anno fideicõmissuz de.r: Et ꝓ q̃ sic.nisi nepos remouisset eũ a negocijs suis.ꝑpter fraudẽ ipsius lucij titij quã cõmittebat in administrãdo negocia dicti nepotis meuie: vel nisi interueniat alia iusta causa ad improbandum operam dicti lucij titij. ¶ Vxore.Dominus iosepb instituit sibi beredem vrozem suã: et ita cauit postea in testamento. Libertis meis omnibus alimentorum nomine singulis annis denarios vigintiduos ab vroze mea quam institui beredem dari volo si ab ea non recesserint.Mortuo testatore vroz

UNIVERSIDAD DE HUELVA

predicta assidue volebat exire ciuitatem ⁊ secum libertos ducere. ⁊ liberti dicebant ei. Dominus iosep̃ non solebat tantum ⁊ totiens ciuitates exire: vnde nos nolumus totiens vos sequi: ⁊ mihi omnius volumus legata nostra. queritur quid iuris sit? Et dicitur q̃ hoc debet committi ad arbitrium boni viri. ⁊ ipse estimabit vtrum vxor habeat iustaꝫ causam totiens proficiscendi extra ciuitates: ⁊ tunc liberti teneantur eam sequi/et alꝭ non habeant legata. aut non habeat iustam causam ⁊ tunc mihi omnius habeant liberti legata q̃ nis eam non sequãtur. Sed quid si ipsa habeat iustã causam proficiscendi extra ciuitatẽ et liberti noluerunt eaꝫ sequi ea rõne q̃ ipsa nihil amplius eis offert q̃ sit in legato eorũ annuo: nũqd debẽt legata eorũ annua cõsequi? Et certe cõmittitur hoc similiter arbitrio boni viri vt videat vtruꝫ ipsa velit proficisci in tanta longinq̃s partes q̃ non sufficiat libertis eã sequẽtibus legata eis relicta p dispendio: ⁊ tunc non teneantur eã sequi/nisi ipsa det eis plusq̃ sit in eorum legatis annuis: ⁊ q̃ sufficiat eis ad perficiendas excursiones cum ea que vult proficisci ita ꝑpe q̃ ad faciendũ dispendium in itinere bene sufficiãt liberti eorũ legata: ⁊ tunc teneantur eã sequi/etiaꝫ si ipsa nõ det eis amplius q̃ sit in eorũ legatis. ⁊ si tunc eã non sequentur legata eis relicta annua cõsequi non possunt. et hoc dicit Aiuianus.

a ¶ Impuberem. alꝭ puberem: alꝭ impuberem. ⁊ vocat meuius. vt.j. patet. ibi quero ⁊c. et hic in principio.

b ¶ Lucio. cuidam extraneo. Accursius.

c ¶ Meuij negocia. scilz nepotis. idẽ si nunq̃: sed nõ stetit p euꝫ vt subijcit. ⁊.C. de condi. infer. si ea.

d ¶ Nollet eum administrare. secus si staret per casum fortuitum. vt.s̃.e. l.feio.in pnn.⁊.j.eo.l.annua.

e ¶ Non recesserint. ex hoc oritur questio. Accursius.

f ¶ Difficile. id est raro. ⁊ sic cogitabat facturam vxorem vt allegãt liberti. Accursius.

g ¶ Nihil amplius. alꝭ amplius scz ꝑpter hoc q̃ eos secum duceret dare voluit. ⁊ alꝭ nihil magis. ⁊ alꝭ nihilominus. et tũc dic. i. magis. sic. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. non idcirco. Accur.

h ¶ Ex longinquis. sic. s̃. de iudi. si longius. in pnn. ⁊. §. j. ⁊. l. sed ⁊ si susceperit. §. j. ⁊. j. de oper. liber. l. q̃ nisi. §. j. Item est attendendum cuius contẽplatione est dictum vt ab ea non recedant: vt. j. de ꝛdi. ⁊ demõ. l. illis. ⁊ facit. s̃. ti. j. l. qui ꝛcabinam. §. pe. Addũtio. Querit hic Bar. an vxor teneatur sequi virũ peregrinantẽ? Rñ. ꝛm eundẽ Bar. q̃ si vir incipiat peregrinari ꝑ mundũ non tenet virum sequi. Argu. huius. l. ⁊ l. q̃ nisi. §. j. j. de oper. lib. nisi tẽpore quo ipsa duxit eũ in virũ ꝛditionẽ suam sciebat: tunc enĩ videt in eum cũ illis ꝛditionibus ꝛsensisse/considerata qualitate persone: vt. l. plenus. §. equitij. s̃. de vsu ⁊ habita. C. de spon. l. fi. circa medium. ⁊. l. promittendo. §. pe. ⁊ de iure dot. Sed si eẽt quedam peregrinatio modica ⁊ honesta/tunc tenet ipsa virum seg. Argu. huius. l. ⁊ glo. extra de coniug. lepro. c. j.

i ¶ Modo. i. quãtitate. fic. s̃. de transac. l. cum bi. §. modus.

Si cui annũ. ¶ Casus. Legaui titio annua alimẽta pone: ⁊ nõ adiecit aliquã summam: certe id videor ei reliquisse quod ego eram solitus prestare in vita mea. si autẽ non eraꝫ solitus aliquid ei prestare ex dignitate pſone tuij legatarij statui oportebit illud q̃ debeat ei dari quolibet anno pro alimentis. Aiuianus.

breuibusq̃ excursionibus et modo legati estimandum esse.

Fauore alimentorũ valet legatum incertum. hoc dicit Bar.

Alpianus. Lex.xiiij.

Si cui annuum fuerit legatum relictuꝫ sine adiectione summe/nihil videri huic ascriptũ mela ait: sed est verior ncrue sententia: quod testator prestare solitus fuit id videri relictuꝫ: si minus ex dignitate persone statui oportebit.

Si dilatio apponitur gratia legatarij non potest ei solui ante: secus si gratia beredis. hoc dicit Bar.

Labolenus. Lex.xv.

Cum qui rogatus post decẽ annos restituere pecuniam ante diem restituit: respõdi si propter capientis personam q̃ rem familiarem tueri non posset in diẽ fideicommissum relictum probet: et perdituro ei id heres ante diẽ restituisset: nullo modo liberatũ esse. q̃ si tempus heredis causa prorogatum vt commoduꝫ medij temporis ipse sentiret: liberatum cum intelligi: nam ⁊ plus cum prestitisse q̃ debuisset.

Legatum annuum relictum seruo a domino debetur tempore seruitutis ⁊ libertatis. hoc dicit Barto.

Paulus. Lex.xvi.

Seruus post decem annos liber cẽ iussus est: legatumq̃ ei ex die mortis domini in annos singulos relictum est: eorum quidem annorum quibus iam liber erit legatũ debebitur: iterim autem heres ei prestare alimenta compellitur.

k ¶ Solitus fuit. confuetudo patrifamilias attẽditur. fic. s̃. de lega. j. l. si seruus plurium. §. fi. ⁊ de pig. act. l. vel vnuer sorũ. ⁊. s̃. titu. j. cũ quereretur. §. lana. ⁊. l. nummis. ⁊. s̃. eo. feio. §. j. et fina. Item et dignitas legatarij vt subijcit. vt. s̃. de iudi. sed ⁊ si suscepert. §. j. ⁊. s̃. de leg. j. l. si seruus plurium. §. fin. et charitas. vt. j. de adimen. leg. cũ alimenta. ⁊ not. q̃ hoc locum habet in alimentis legatis idubitanter: vt licet incertũ: valeat tamen: vt. d. l. cuꝫ alimenta. et in simili pia causa: vt ⁊. s̃. de lega. j. l. quidã. ⁊. s̃. tit. i. ſtchus. ⁊ ficlez ista potest loqui. Alij dicunt in omni annuo relicto quãtũcũq̃ in certo vt valeat fauore vltime voluntatis vt hic. ⁊ ar. s̃. titu. j. l. i. nec obstat s̃. de iur. do. cũ post. §. gener. q: possumus dicere q̃ ibi non erat annuũ. in ꝛtractibus aũt iterminos cõstat nõ valere: vt. d. §. gener. ⁊. j. de verb. oblig. l. triticum. ⁊. l. ita stipulatus. in pnn. Accursius.

Cum q. ¶ Casus. Titium heredem meũ rogaui vt daret seio centum post. x. annos a tempore mortis mee numerãdos. heres autẽ soluit non transacto adhuc quinquẽnio pone. nũqd est liberatus? Et distinguitur hic. aut reliquit fideicõmissum predictum post diem ꝑpter legatarij ꝑsonam: puta q̃ res familiarem suam poterat tueri: quia erat forte pupillus. aut ꝑpter cõmodum heredis: scilicet vt ipse heres sentiret commoduꝫ medij temporis. Primo casu si soluit ante tempus ⁊ legatarijs amisit legatum ⁊ baratauit ꝑpter suam facilitatem non est liberatus heres. Secũdo casu est liberatus. Aiuianus.

l ¶ Eum qui. alꝭ incipit eum: ⁊ alꝭ iabolenus.

m ¶ Et perdituro. fic. j. pro empt. l. si quis cuꝫ. ⁊. s̃. de mino. qõ si minor. §. testamento. ⁊. j. de in rem. ver. l. iij. §. necnon.

n ¶ Nullo modo. nisi ille habeat pecuniam saluam. vt argu. insti. quibus alie. licet vel non. §. nunc videdum. ⁊. C. pro empt. l. fina. et. s̃. de admi. tuto. l. si minoris. ⁊ facit ad hanc distinctionem. s̃. de vsur. l. iij. §. cũ pollidius. ⁊. s̃. titu. ij. si ita relictuꝫ. §. pegasus. ⁊. l. cuꝫ pater. §. curatoris. et C. de fideicõ. l. post mortem. v bi not. contraria ⁊ solutiões de legibus: vt s̃. de lega. ij. l. cum pater. §. hereditatem. ⁊. §. a filia. ⁊. j. ad trebel. l. sed si ante. ⁊ ibi plene solui.

o ¶ Heredis cã. qõ ꝑsumit in dubio. vt. j. de re iudi. tꝑs. ⁊ arg. j. de ẽbo. obli. eũ qui kalen. in fi. ⁊. l. continuus. §. cũ ita. in fi. §. ⁊. j. de act. ⁊ obli. qõ quis. ⁊. j. de fol. qõ in diem. ⁊. j. eo. liberto. §. filium.

Seruus post. ¶ Casus. Iussi in testamento meo seruũ meũ stichum liberũ esse post. x. annos. ⁊ ita postea vixi. Volo dari eidem sticho ex die mortis mee centum in annos singulos. certe ante. x. annos heres meus tenetur prestare alimenta dicto sticho. post. x. autem annos debebit habere omni anno dictus stichus cẽtum. post dictos enim. x. annos incipit esse liber: ⁊ incipit posse capere legatum. Aiuianus.

p ¶ Debebitur. actione ex testamento. vt. s̃. ti. ij. l. si quis seruo.

q ¶ Compellitur. officio iudicis: quia naturaliter non ciuiliter debetur. vt ⁊. j. de ali. lega. l. seruos ad custodiam. ⁊. s̃. familie hercisciũ. ex parte. §.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

te.§.seruo.τ.3.de lega.i.l.suo alieno.§.i.τ.C.de necess.ser.here.instit.l.pe.§.illo.τ.3.de leg.iij.l.seruus.posset etiam B.l.intelligi fm q6 di.J.de verb.obli.bm6i.τ.3.si cer.peta.l.decta.in fi.

LEgatum. ¶ Casus. Legaui titie donec viuat quinquagita? non adieci in annos singulos.certe debebit habere titia quolibet anno quinquaginta repiobata sententia labeonis τ trebatij qui dixerūt tātum semel ei deberi quinquaginta. ¶ Uini falerni. Legaui titio binos culleos siue corbes optimi vini quod nascet ad domum meam id est in vinea que ptinet ad domum meam singulis annis.me mortuo soluit bere res me? titio p duos annos pone duos culleos dicti vini nati in dicta vinea.i tertio anno fuit vinea tempestiata ita q? nihil in ea natum fuit.τ ita in tertio anno nihil potuit habere titius de legato.in quarto autem:τ in quinto anno fuit satis de vino in dicta vinea.modo petit titius ab herede duos culleos vini p tertio anno in quo nihil bauit.certe bene debet habere.b.d.Uiuia.

a Putant.τ male.

b Singulos.s.quouscq nubet τ omni anno habebit.l.sunt igitur paria ꝓdiu nubes et singulis annis ꝓdiu nubes.sicut si lego tibi vsumfructum ꝓdiu viues: vel vsq; ad decennium:tale est quo ad repetitionem ac si legasses singulis annis.vt ℣.qui.mo.vsufru. amit. l.sicut in annos. in prin. τ.§.vnde tractatum est.et maxime quia in testamentis' plenius faciendo est interpretatio. ✠ vt.J.de reg.iur.l.in testamentis.vel dicit annos singulos.i.singulis annis debet aliquid solui de bis legatis.vt.3.eod.l.iij.τ ad bon.J.quando di.le.ce.si cum prefinitione.τ.J.eo.l.annua.§.fi.

✠ In testamentis quomodo interpretatio vi dep bar. in l. ab executore.J.de appel.gl.i.l.j. ℣.de oni.iu.

c Uini falerni.a loco sic dicti.vel.i.optimi.sic enim dicitur in vulgari vinum falernum.

d Culleos.vasa de corio vel alia materia qb? mēsurabat vinū:τ etiam annona q̄nq;.vt.3.de pig.act.l.fi.§.fi.Accur.

e Annorū.antecedentiū τ sequentiū.ad q6.J.qñ di.leg.ce.l.firmio.in prin.τ.J.de verbo.obli.inter stipulantē.§.sacrā.τ.3.de leg.j.q6 in rerū natura.in prin.τ.3.de ℣bē.ēp.l.si debitor.§.j.τ.3.locati.si vno.τ.C.locati.licet.τ.J.de tritico vino:τ oleo leg.cū certus.τ.l.ex eo.τ.J.de adimē. leg.l.lucius.Accur.

ODicillis. ¶ Casus. Titius in testamento suo in quo instituit sibi bēdem seium minorē.xxv.annis confirmauit codicillos quos postea faceret.τ postea fecit codicillos.τ ita in eis dixit. lego fundum meum titianum liberis meis:τ nolo q̄ eum alienent.immo volo q̄ pīneat post mortem libertorum ad filios eorum τ nepotes a quib? liberis volo prestare dicto seio heredi meo ex redditu dicti fundi.τ.per annos singulos vsq; ad annum.xxv.a die mortis mee postea decessit hic titius testator τ codicillator.postea prestantibus libertis omni anno.τ. dicto seio.ipse seius decessit ante.xxv.annus.modo queritur an residui temporis fideicommissum debeatur heredi dicti seij:τ dicitur q̄ sic.nisi liberti probent testatorem eundemq; codicillos facientem respexisse ad xxv.an.seij hēdis.cum dixit in codicillis vsq; ad annos.xxv.a die mortis τc.quia tunc non debetur fideicommissus bēdi heredis. ✠ Sticho alumno.Titius habens stichum alumnum minorem.xxv.annis:τ sororem suam sempronium instituit eam heredem in quattuor vncijs bēdi tatis suę:τ seium τ sempronium pone in octo vncijs.τ postea iussit dari alumno suo predicto centum τ omni mense.τ.τ omni anno alia centum.τ alijs quibusdam suis alumnis legata reliquit.τ commendauit oēs dictos suos alumnos dicte sue sorori vt eos gubernaret τ custodiret donec haberet.xxv.annos:τ tali modo rogani.postea dictam suam sororem fidei tue committo sempronia soror vt legata q̄ alumnis meis relig recipias a cobēdibus tuis.τ apud te habeas donec commendatos habeas dictos alumnos τ postea decessit dictus titius testator τ dicta sua soror abstinuit se a hereditate sua anteq̄ perciperet a coheredibus suis pecuniam alumnis relictam.venit modo dictus stichus alumnus τ petit a seio τ sempronio coheredibus sempronie legata sibi relicta.q̄ritur vtrum possit:τ videtur q̄ non.qr non habeat adhuc.xxv.annos

Legatus donec nubat intelligitur annuum.b.d.Bar.

Labolenus. Lex.xvij.

LEgatum ita est titie donec nubat.l. damnas esto heres meus dare:neq; ascriptum est in annos singulos:labeo trebati? presens legatum deberi putant[a]: sed rectius dicetur id legatum in annos singulos[b] deberi.

Quod deficit in fructu vni? anni supletur ex fructibus sequentium annorū in annuo legato.Bart.

Uini falerni[c] quod domi nasceretur quotannis in annos singulos binos culleos heres me? titio dato:etiaz pro eo anno quo nihil vini natum esset deberi duos culleos[d] si modo ex vindemia ceterorum annorum[e] dari possit.

Petitio legati diuisi per tempora exonerationis gratia transmittitur ad hēdes: τ adiectio temporis in dubio non refertur ad tempus etatis.Bar.

Scevola. Lex.xviij.

QDicillis testamento confirmatis[1] fundū libertis legauit:cū q̄s alienari vetuit:sed ptinere voluit vel ad filios libertorum: vel ex his natos: deinde hec verba adiecit:a quibus prestari volo heredi ex reditu eius fundi decem per annos singulos vsq; ad annos xxxv.a die mortis mee: quesitum est cuz heres a titio instituꝰ intra xxxv.annum etatis decesserit: an residui tpis fideicōmissum ex verbis istis suptascriptis heredis q̄s heredi[g] debeatur? rñdi deberi nisi ostendatur a libertis heredis[h] testatorem.xxxv.annum respexisse.

Fudo ministro recusante legatum recipere legatarius pōt petere ante diem.hoc dicit Bartolus.

Sticho alūno suo cētū τ menstruos decēz annuos centum dari voluit:τ sempronia quā heredem ex triēte instituerat rogauit ī hec verba:fidei tue committo sempronia sorori vti legata que alumnis[i] meis reliqui ex medio recipias et apud te habeas quoadusq; commendatos[k] habeas:q̄sitū est cum sempronia cuius fideicōmissum sit abstinuerat se hereditate anteq̄ fm voluntatē defuncti perciperet pecuniā alūnis[l] relictaz:an sticho de legatis actio etiam añ.xxv. annum cōpetat? respondi cōpetere.

Legato incepto τ per mortem legatarij finito onus sibi iniunctum extinguitur quo ad omnes.Bar.

Idem. Lex.xix.

UTia herede seia scripta vsumfructuz fundi legauit

a Putant.τ male.

b Singulos.s.quouscq nubet τ omni anno habebit.l.sunt igitur paria ꝓdiu nubes et singulis annis ꝓdiu nubes.sicut si lego tibi vsumfructum ꝓdiu viues: vel vsq; ad decennium:tale est quo ad repetitionem ac si legasses singulis annis.vt ℣.qui.mo.vsufru. amit. l.sicut in annos. in prin. τ.§.vnde tractatum est.et maxime quia in testamentis' plenius faciendo est interpretatio. ✠ vt.J.de reg.iur.l.in testamentis.vel dicit annos singulos.i.singulis annis debet aliquid solui de bis legatis.vt.3.eod.l.iij.τ ad bon.J.quando di.le.ce.si cum prefinitione.τ.J.eo.l.annua.§.fi.

c Uini falerni.a loco sic dicti.vel.i.optimi.sic enim dicitur in vulgari vinum falernum.

d Culleos.vasa de corio vel alia materia qb? mēsurabat vinū:τ etiam annona q̄nq;.vt.3.de pig.act.l.fi.§.fi.Accur.

e Annorū.antecedentiū τ sequentiū.ad q6.J.qñ di.leg.ce.l.firmio.in prin.τ.J.de verbo.obli.inter stipulantē.§.sacrā.τ.3.de leg.j.q6 in rerū natura.in prin.τ.3.de ℣bē.ēp.l.si debitor.§.j.τ.3.locati.si vno.τ.C.locati.licet.τ.J.de tritico vino:τ oleo leg.cū certus.τ.l.ex eo.τ.J.de adimē. leg.l.lucius.Accur.

f Confirmatis.q6 bodie opus non ē.vt instit. de codicillis.§.j.

g Heredi. nonduz anniculo vt statim innuit.

h Heredis. quasi personaliter ei alimenta constituendo.nec enim est facile credendum q̄ testator voluerit dare alimenta a legatario rei singularis heredi omnium bonorum dño.τ ideo non pro alimentis videtur legasse: sed in plures pensiones diuisisse legatum eronerandi gratia graduati:τ ideo omnium annorum vnumest legatū. vt.J.quando di.lega.ce. si cum prefinitione.τ.l. firmio.§.fi.

i Alumnis.i. alumno: scilicet sticho.vel dic q̄ τ alijs alūnis similiter reliquerat.

k Commēdatos.i. habere volueris. vt dixit q̄ vsq; ad.xxv.annos.habeat commendatos vt statim innuit.

l Alūnis.i.alūno.vel dic vt dixi.3.τ facit.ℨ.ti.ij.l.cū pt.§.curatoris. τ.J.qñ di.leg.ce.l.firmio.§.j.τ.ij.

UTia b.rede. ¶ Casus. Titia instituit sibi heredem seiam τ legauit meuio vsumfructum fundi sui:qui vocabatur pacatianus:et in hec vba commisit fidei dicti meuij.a te meui volo prestari ariopamphilo τ ariosticho ex die mortis mee singulis annis donec viuent annuos sexcentos et redditu dicti fundi.τ postea decessit dicta titia testatrix.τ postea habuit meuius a seia herede titie dictum fundum τ prestitit dictus meuius aliquot annis annuos sexcentos predicto pamphilo τ sticho.τ postea decessit dictus meuius.sicq; fundus predictus redūt ad seiam heredem titie pleno iure eo q̄ vsufructus extinctus est per mortem meuij.modo queritur.nunquid seia heres titie teneatur prestare pamphilo τ sticho omni āno sexcenta.τ dicit q̄ non. quia non sunt ab ea herede relicta.sed a meuio vsufructuario. Sed nunquid heredes meuij predicti tenebuntur prestare:τ dictur q̄ non.nisi probēt pāphilus τ sticbus manifeste testatricem voluisse prestari predicta p̄dictis etiam vsufructu finito.τ tunc etiam ita demum tenebuntur hēdes meuij fructuarij si illud quod meuius viuus existens percepit ex vsufruct. sufficit ad predicta p̄standa.τ nō als. ¶ Qui marco. Titi? bñs q̄dā doctum aduocatum nomine marcum prestabat ei quolibet annovnam libram piperis:τ vnam croci ex eo q̄ ipse iuuabat eum de causis suis in curia. fecit hic titius testamentum τ instituit sibi heredem titiam vxorem suam:τ ita in eodem testamento locutus est ex domina sanctissima:scio te amicis meis curaturam ne quid his desit:verūtamen volo dari marco octingenta τ postea decessit dictus titius:τ postea titia eius heres prestitit octogita marco:marcus nihilominus petebat ab ea omni anno vnam libram piperis τ vnam croci fm q̄ testator solebat ei dari nunquid potest:τ dicitur q̄ sic. ¶ Lucio titio. Titia prestabat lucio titio quadraginta omni anno τ nomine salarij.τ.omni āno prestabat eidem τ nomine dierum festorum prestabat ei certum pondus argenti aut pecium pro eo pondere.hec titia fecit testamentum τ instituit sibi heredem seium τ gaium:τ ita postea dixit:do lego lucio titio quoad viuet tria pondo auri que ei viua prestabam τ decessit postea dicta titia: nunc petit lucius titius a dictis heredibus omnia predicta que ei viua titia prestabat:queritur nunquid propter dicta verba testatricis possit

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

ea consequi:ꝛ dicitur ꝙ sic. Aiuia.

a ¶ Pacatiani. cuius vsumfructum legauerat. Accur.

b ¶ Redierit. p solidationē. vt insti. de vsufru. §. fi. vñ sicut emolumentum + morte finit: ita ꝛ onus licet testator largius sit locutus.

c ¶ Debeantur. als debeant. §. heredes.

d ¶ Si modo. tunc enim prestabitur si non ꝛc. et tunc illud sic: nō ponit. vt nota. §. si quis cau. si eū. §. fin. ꝛ. C. de transact. l. actione. Accur.

e ¶ Si rei. als ei rei. ꝛ als eius rei. Item contra. j. tit. j. l. si ab eo. in eo ꝙ h dicit ab heredibus non prestandum fideicomis. So. hic finitus erat legatū. ꝛ ideo eius onus at ibi caducū aut in causam caduci factus remanet apud heredē: ꝛ ideo cum suo onere. ꝛ sic etiaꝫ soluitur contra. §. de leg. ij. l. celsus. in pnn. ꝛ facit §. titu. ij. l. imperator. in pnn. ꝛ. §. ij. ꝛ. j. de alimē. leg. l. fideicus. §. titia. ꝛ. §. de leg. j. l. filiusfamilias. §. apud. ꝛ. j. de dote pleg. d. iij. in princ. ꝛ. §. de contraben. empt. l. fi. §. fi. Accur.

f ¶ Qui marco. Als. l. als. §.

g ¶ Prestabat. puta decem aureos. Accur.

† Als est lex.

h ¶ O mia sanctissima. loquitur vxori quam instituerat heredem. Accursius.

i ¶ Octingenta. scz volo sub. vt. C. de fideicom. l. volo. vel equipollens. vt scio te prestaturā: vel cre do vt bic. ꝛ. §. de leg. j. l. etiaꝫ hoc modo. ꝛ. l. ꝛ eo modo. ꝛ. §. de lega. ij. l. vnū ex familia. §. fi. ꝛ. §. de leg. iij. l. fideicōmissa. §. quāq̄. Accur.

k ¶ Debeantur. prestabunde ex viuentis vsu eiusdē mortientis voluntate. vt j. titu. j. l. sempronio. §. fi. Sed videtur cōtra. j. de adimen. leg. l. alimenta. §. ba sibe. ꝛ. l. pe. §. i. ꝛ. l. titubus. in pnn. Sed ibi aliud apparet dicendum ex voluntate expressa defuncti. Additio. Vel sol. aliter ſm pe. de bel. per. ꝙ hic loquitur in legato reiterabili ibi loquitur in legato alimentorum quod non est reiterabile ſm bar. hic.

l ¶ Quadraginta. s. aureos.

m ¶ Titio quoad viueret. scz testatrix.

n ¶ Summam. puta viginti aureorum.

o ¶ Argenti. s. vncia. vel preciū q̄ sit decē. hoc qdē pstabat testatrix duz viuit: nō aūt tria pondo auri. vñ qꝛ ad numerū prestabat sed legauit ad pondus: videbat nō valere. sed tri valet vt iste tres prestationes sint loco triū pondo auri: ꝛ sic falsa demōstratio non vitiat legatū. vt. j. de ādi. ꝛ demon. l. demonstratio.

Annua bis. ¶ Casus. Titi institut sibi heredem titiam matrem suam in dimidia ꝛ seium in alia dimidia et legauit duobus pone libertis suis. c. omni anno si moraerint cum dicta sua matre: ꝛ postea decessit dictus titius testator. et postea decessit dicta sua mater: et sic dicti liberti non possunt amodo cum ea morari: nunquid nihilominus debent habere omni anno dicta. c. annua: ꝛ dicitur ꝙ sic. Attitia fidei. Attitia habens vnum cenaculum siue domunculam ꝛ vnum horeum cum ea domo ordinauit ita ꝙ quolibet anno fiebant ibi nundine: et sic magnam pensionem de cenaculo et horreo percipiebat: hec artitia fecit testamentum et instituit sibi heredes titium pone: ꝛ seium ꝛ sempronium ꝛ postea ita fideicommissum reliquit. quisquis mihi heres erit fidei eius committo vt det ex redditu cenaculi mei ꝛ horrei pro obitum meum sacerdoti ecclesie sancti damiani pone ꝛ clerico suo qui vocabatur ierofilatus: ꝛ libertis qui in illo tēplo erunt denaria. ꝛ. die nūdinaruꝫ quas ibi posui. i. iuxta cenaculum ꝛ horreum: ꝛ postea decessit dicta titia. ꝛ postea decessit dictus sacerdos ꝛ clericellus ꝛ liberti. ꝛ alij in eorum loco et officio positi fuerunt: nunquid illis subrogatis debetur legatum pro templo reci pientibus: et dicitur ꝙ sic ꝛ etiam in perpetuū. Aiuia.

p ¶ Annua. puta centuz libertis. Accur.

q ¶ Legauit. s. aliqs puta duob libertis suis.

r ¶ Deberi. verū ob. erceptio si propter vtilitatem matris ꝛ ditio talis fuisset apposita. vt. j. de condi. ꝛ demon. l. illis libertis. Alij distinguunt an ceperunt morari: vel per eos stetit ꝛ tū distingue vt diri modo. aut non. ꝛ tunc indistincte non habēt. vt no. §. c. scio. ꝛ dic plenevt ibi. ꝛ fac. §. de leg. j. turpia. §. i. ꝛ. j. de cōdi. ꝛ demō. l. i tettō. ꝛ. l. cum ita. ꝛ. l. si qs ita. ꝛ. l. iure ciuili. Accur.

s ¶ Gerophilaco. nomē est capelle vel loci vbi est capella. vt sacerdos ricardine delectabilis nostre ville.

t ¶ Noiatorū. s. vt sic per ipsos pbētes ministrū ipsi tēplo potius relictū q̄ eoꝝ psonis legatuꝫ vi deat. non eis sui cā ipsis sed potius templi cui ipi deseruiebāt legatum fore est verisimile: quod eo maxime apparet. qm legādo mēionē templi fecit testator: ꝛ ita de eo dicit ꝙ ut in relinquēdo seruo vel filio alieno de omni patrisve mēionē fecerit. vt. j. de cōdi. ꝛ demō. l. filio. ꝛ. C. de iure delib. l. pe. ꝛ facit. j. de re. dub. l. ciuibus. ꝛ. §. de pact. l. tale. §. fi. ꝛ de trib. l. pro curatoris. §. si plures. et C. de epi. ꝛ clerici. auf. licentiam. ꝛ. j. de oper. no. nū. de pupillo. §. ij. ꝛ. l. opera. ꝛ in decre. xij. q. ij. c. pontifices.

† Per ꝙ dicit glo. ij. in ca. edoceri. de rescri. ꝙ nolle prelati ecclesia dei gnatur.

v ¶ In perpetuum. s. deberi. scz si templuz perpetuo duret als secus. vt §. titu. j. l. pater. §. tusculanus. Item pro hoc ꝙ in perpetuum est. §. eo. l. legatum. in pnn. ꝛ. §. de vsufruc. l. defuncta. §. fi. ꝛ de condi. inde. l. eleganter. §. pe. in fine.

Liberto suo. ¶ Casus. Titius institutis sibi q̄dā heredē: ita legauit liberto suo q̄ vocabat filonus. volo pstari filoni donec vixerit quinquagesimam partē olꝰ redditus qui redditus pstaret pro prediis meis corneliano ꝛ sempronio ex consuetudine domus mee a colonis meis vel ab emptorib̄ fructus dictorū prediorꝫ. postea decessit dictus titius ꝛ heredes sui vendiderunt predia predicta: ꝛ precium habuerunt: nunc filonus petit ab heredibus omni anno quinquagesimam partem vsure dicti preciꝫ ad estimationem illarū vsurarum que in prouincia frequentabantur dicens ꝙ sicut debebat habere quinquagesimam fructū si predia non essent alienata: ita debet nunc habere quinquagesimā fructū preciꝫ. i. vsurarū q̄ vsure capiebant maiorꝫ summam q̄ fructū: q̄rit nunqd eas petere possit: ꝛ ꝙ ꝛ non. immo potest petere solūmodo quinquagesimam fructū dictorū prediorꝫ licet ipsa predia vendita sint vt dictum est. Aiuia nus.

r ¶ Redditus qui. als quos. scilicet redditus. et ſm hoc debet esse. j. prestarentur. als que scilicet quinquagesima: ꝛ tunc habeas prestare. et quod subijcit predijs. sub. als ex. als est pro predijs. vel dic predijs id est

pondus argenti[o]: aut pro eo p̄ciū prestiterit: an eadem ex causa legati vel fideicommissi ab heredibus eius titio prestari debeāt: ꝛ respondi nihil. pponi cur pstāda nō sint.

¶ Si conditio deficiat per mortem eius in cuius personam confertur nō extinguit legatum. Bar.

Idem. Lex. xx.

Annua[p] his verbis legauit[q]: si moraretur cuꝫ matre mea quam heredem ex parte instituit: quesitum est an mortua matre conditio apposita defecisse videatur: ꝛ per hoc neq̄ vestiaria: neq̄ ciboria bis debeantur: ꝛ respondi ꝗ ea que proponerentur deberi[r].

¶ Relictū sacerdoti vel ministris ecclesie ipsi ecclesie videtur esse relictum. Bar.

Attitia fideicōmissum his verbis reliqt: qsqs mihi heres erit fidei eius cōmito vt det ex redditu cenaculi mei ꝛ horrei post obitum sacerdoti[s] gerophilaco[t] et libertis q̄ in illo tēplo erunt denaria decē die nūdinarū q̄s ibi posui. quero vtrū his nūtaꝛat q̄ eo tempore quo legabat i reb̄ humanis ꝛ in eo officio fuerint debitū sit: an etiā his qui in loco eoꝝ successerunt: ꝛ respondi ſm ea que proponerētur ministerium quidē nominatoruꝫ[c] designatum: † ceteruꝫ datum templo. ¶ Item quero vtruꝫ vno dun taxat anno decem fideicommissi nomine debeantur: an etiam in pretuum decem annua prestanda sint: ꝛ respondi in perpetuum[v].

¶ Alienatio hereditatis non extinguit legatū pstandū ex redditu certe rei. Bar.

Idem. Lex. xxi.

Liberto suo ita legauit: prestari volo philonivsq̄ dum viuit quinquagesimam omnis reditus[x] qui pro predijs a colonis

ris. ꝛ in decre. xij. q. ij. c. pontifices.

Liberto suo. ¶ Casus. Titius institutis sibi q̄bus dā heredib̄ ita legauit liberto suo q̄ vocabat filonus. volo pstari filoni donec vixerit quinquagesimam partē olꝰ redditus qui redditus pstaret pro prediis meis corneliano ꝛ sempronio ex consuetudine domus mee a colonis meis vel ab emptorib̄ fructus dictorū prediorꝫ. postea decessit dictus titius ꝛ heredes sui vendiderunt predia predicta: ꝛ precium habuerunt: nunc filonus petit ab heredibus omni anno quinquagesimam partem vsure dicti preciꝫ ad estimationem illarū vsurarum que in prouincia frequentabantur dicens ꝙ sicut debebat habere quinquagesimam fructū si predia non essent alienata: ita debet nunc habere quinquagesimā fructū preciꝫ. i. vsurarū q̄ vsure capiebant maiorꝫ summam q̄ fructū: q̄rit nunqd eas petere possit: ꝛ ꝙ ꝛ non. immo potest petere solūmodo quinquagesimam fructū dictorū prediorꝫ licet ipsa predia vendita sint vt dictum est. Aiuia nus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

id est ad p̃dio; aliquam vtilitatem: sc̃z seminãdi vel colendi vt qnqua-
gesime expensa videatur legata.
a ¶ Vendiderunt. iuste quidẗ non obstãte tali legato. vt.j.ti.j.l.fundi.
b ¶ Redditu. als redditus. als redditum.
c ¶ Mutatur. q ñ p sua estimationẽ satis p̃stari absq; istis redditib⁹ pōt.
vt.j.ti.j.l.fundi.r.ē. de
leg.ij.l.codicillis.§.j.
d ¶ Vendita sint. ab emptoribus autẽ cõstat nil debri. vt.ē. de cõtrahẗ.
emp.l.fi.§.fi.
¶ Alibertõ cui. ¶ Casus. Titius istituit sibi heredẽ seiu; z legauit sticho liberto suo fundum titianũ ex cui⁹ fundi fructib⁹ percipiebant omni anno sexaginta libre: z rogauit dictũ stichum vt daret oi ãno. r. pamphile.
Itez a dicto seio suo heredẽ reliquit quibusdam multa alia legata. sc̃z vltra dodrãtẗ hereditatis sue z postea decessit dict⁹ testator: et postea seius heres dedit dictum fundu; sticho extracta de eo falcidia. nunc venit pãphila z petit a sticho ann̄ua. r. sticbus autẽ vult ei soluere detracta tamẽ falcidia sicut et ei sticho detracta fuit per heredẽ querit vtrũ possit detrahere: z rñ. q nõ. nisi alia mens testatoris. pbet cũ ex redditu dicti fundi legata sunt. r. ãnua pãphile q reddit⁹ largitur ann̄uã p̃stationẽ pamphile. i. r. etiã si falcidia abstulit liberto partem dimidiam fundi: nã cũ totus fundus redd at noie fructuũ. lr. libras vt dictũ est/ bñ reddet. rrr. libras medietas fundi remanens apud stichũ legatũ aũt pamphile non erat nisi. r. quolibet anno vt dictum est. Viuia.
e ¶ Legata sint. sc̃z dena q. s. reddit⁹ sufficerẽt ad annuam prestationem decẽ etiã si medietatẗ fundi falcidiã auferret. q6 tñ facere nõ pōt: nisi ad plus quartã: cũ singulis reb⁹ falcidia imponat. vt. C. ad. l. fal. l. l impoñda. lj qdã J. vt ibi no. pzo gb⁹ erat bec. l. Item male dixit. r. er reditu legata: sed dic. i. occasione fundi cuius redditũ hz libertus. nã als non posset onerari. Accur.
f ¶ Minutũ. no. legatariũ nõ detrahere fal. Sz J. j. ad. l. fal. penales. §. fi. Sol. ibi rei legate pars fideicom. continet: ideoq; p rata diminutionis damnum iuste senti fideicom. at hic secus: vt apparet per id q6 dicit annua decem ꝛc. z eodem modo solu. j. si cui plus q̃ p. l. falci. videamus. z. j. ad trebel. lucius. §. heres. et. l. facta. §. si titius. z. j. de ꝟdi. z de mon. plautius. z in qualibet earum no. z sic etiam non obstat. ē. titu. j. l. fi. §. i. z de leg. j. l. antepe. in prin. item facit. ē. tit. ij. cum pater. §. j. z q6 no. C. commu. de leg. l. j.
¶ Filium. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredem in tribus vncijs hereditatis sue vxorem suam titiam et ceiũ suũ filium qẽ habuerat ex alia vxore infirmum existentem. z minorẽ. xxv. annis instituit sibi heredem in. ix. vncijs. et commisit fideicomisso filij vt nouerce sue supradicte restitueret dictas. ix. vncias. a dicta autem nouerca petijt vt infirmitatem predicti filij sui priuigni commendatam haberet: z filio prestaret denos aureos menstruos donec dictus filius peruenerit ad. xxv. an. z cuz impleset dictam etatem partem dimidiam hereditatis ei restitueret dicta nouerca. z postea decessit hic titius testator. z postea dictus filius existens adhuc minor. xxv. an. restituit dicte nouerce hereditatẗ deducta ex trebelliano quarta parte dodrantis ex quo a patre institutus fuerat: z ita restituit nouerce ex vncias z tres partes alterius vncie. z retinuit sibi duas vncias cum quarta parte alterius vncie. et postmodum factus est dictus filius maior. xxv. ann. et ita venit tempus quo nouerca erat rogata a testatore de restituenda priuigno dimidia parte hereditatis. vt dictum est. modo queritur qualiter debet accipi illa dimidia hereditatis quam nouerca debet priuigno restituere. videtur quibusdam q ipsa debeat ei restituere dimidiam totius hereditatis testatoris: id est sex vnc. sed non est verum. immo debet restituere solummodo tantum eius quod habet de hereditate q̃tum faciat semissem: id est sex vnc. hereditatis. computato in eo semisse illo quod detraxit filius per trebellianum cum restituit nouerce dodrantem. detraxit autez duas vnc. et quartam partem alterius vncie vt dictum est. vnde apparet q z nouerca non debet ei restituere nisi tres vnc. z tres partes alteri⁹ vncie. z ita habebit sex vnc. filius: nam nouerca tempore quo restituit priuigno dimidiam hẗeditatis nõ inuenitur habere de vniuersa hereditate testatoris: nisi dodrantem. i. ix. vncias et semunciam. i. mediam vnciã z siliquã. i. quartã partem vnius vncie. i. cõputatis tribus vncijs. ingibus fuit instituta a viro inuenit habere. ix. vnc. z mediam aliam vnciaz z quartam partem alterius vncie. restituit ergo priuigno tres vncias et tres partes alterius vncie. vt dictum est. et sibi retinet sex vnc. et ita nouerca inuenitur habere sex vnc. et priuign⁹ alias sex de tota heredi. testatoris. Sed nunquid nouerca restituit priuigno tres vncias et tres partes alterius vnc. vt dictũ est: debet similiter eidẽ restituere fructus qui exierunt de dictis tribus vnc. et tribus partibus alterius vnc. a tempore mortis testatoris vsq; ad tẽpus quo eas vnc. priuigno restituit: z dicitur q sic. et hoc intelligitur ex verbis testatoris qui dixit infirmitatẗ filij habere nouercam commendatam. vnde videẗ voluisse q fructus predictos ei restitueret. Viuia.
g ¶ Commenda tam. hic oritur vltima questio.
b ¶ Hẗeditatis. no. hẗeditatis sc̃z totius nõ hẗeditariam. q tres tñ vncie quas iure institutionis hz veniũt in restõnẗ: nõ aũt q6 p treb. filiũ⁹ nouerce restituit. vel licet dixisset tñ venirent: q⁹ videẗ esse defuncti volũtas: als autem dic vt. C. de fideicom. cum virum.
i ¶ Quarta parte. que est due vncie: z quarta alterius.
k ¶ Restituit. q6 fuit. vj. vncie. z. ij. partes alterius vncie.
l ¶ Semunciam. i: mediam vnciam.
m ¶ Et siliquam. i. quartã vnius vncie: q6 sic collige. hz enim tres vncias iure institutionis. Item hz sex z tres partes alterius iure restitutionis: z sic hz nouem: z dimidiam z quartam vncie. z not. q in li. Iz o. est siliqua. als siliquam: als silicem. z sp ẽ idem sensus: scilz vt quartã vncie sine. r. lv. ij. partem assis ꝛtineat: vel cuiuslibet rei. z facit q6 de hoc no. C. de epis. z cleri. auf. sed hodie. Item ad hanc q̃putationẽ facit isti. de bere. insti. §. hereditas.
n ¶ An eius. s. totius q6 hz q6 ẽ vere dertans non nisi quarta vncie minus. Accur sus.
o ¶ Cum eo. q6 erat fertans z quarta vnius vncie: sic ergo quattuor vncias restituet de eo q6 hz deducta quarta vnius z filius hz. ij. z quarta z alterius z sic semissem habebit.
p ¶ Voluerit. in predicti tp̃is dilatione.
q ¶ Deberet. sc̃z oẽs qui menstruam superabant dationem.
r ¶ Debere. s. ex tacita volũtate patris. p sumitur enim pater inducias medij tp̃is. p vtilitate filij posuisse. vt z. ē. c. gntus. in si. z. ē. de leg. ij. si ita. §. pegasus. als in fructib⁹ aliter distinguit vtrum veniant in restõne. vt no. C. ad trebel. iubemus. z facit. ē. de vsur. l. in fideicõmissi. §. cũ pollidius. z. ē. e. eum g. z. j. de reg. iur. cum in tp̃s. z. j. titu. j. gñali. §. duas. z j. ad trebel. l. facta. §. si heres.
¶ Lucius titius. ¶ Casus Lucius titius instituit sibi heredem seium z gaium et ciuitati sebastanozum que erat sua patria centum legauit ita vt alternis annis ex vsuris eiusdem pecunie celebrarentur in dicta ciuitate certamina suo lucij titij nomine. z postea hec verba adiecit: si conditione supriscripta voluerit dicta ciuitas recipere dictam pecuniam nullo modo volo ei esse obligatos heredes meos. immo volo q sibi habeant dictam pecuniam. z postea decessit dictus lucius titius testator. et postea venit procurator reipub. sebastanozum et petijt dictam pecuniam ab heredibus dicti lucij titij coram preside illius prouincie in qua erat dicta ciuitas sebastanozum: et cum non inueniretur in hereditate pecunia vel alie res mobiles vel immobiles elegit preses ydonea no-

UNIVERSIDAD DE HUELVA

mina hereditaria ꝛ dedit ea in solutum dicte reipub. vsq̃ ad ꝯtitatem predictam ei legatam. postea autem dicta respu. exegit pecuniam a quibusdam de dictis debitoribus quorum nomina erant ei adiudicata. et a quibusdam non exegit. postea respu. predicta desiit alterius anni certamina facere que iusserat dictus testator fieri. ꝛ sic vt dixit testator debet remanere dictum legatum apud heredes. q̃ritur ergo qualiter sibi possint heredes ꝓsulere: ꝛ respon. q̃ possunt repetere a dicta republi. illas summas que per numerationē vel nouationem reipublice solute sunt a dictis debitoribus. a debitoribus autem qui nō soluerāt adhuc dicte reipubli. vel nō promiserāt animo nouandi dicte reipubli. possunt repetere debitum dicti heredes. Auianus.

a ¶ Certamina. id est festiuitates que sub ludibrio nō fiant: sed sub cōmemoratione aliquorum honestorum morum: vel rerum bonarū preteritarum boni exempli capiendi. R. vt di xi. s. l. annua.

b ¶ Adiudicauit. sic q̃ res iudicata preiudicare videtur heredibus.

c ¶ Solūtati. licite tamē. vt. j. ti. i. legatum.

d ¶ Utili repetitiōe. id ē efficaci seliicet conditione sine causa vel ob causam. vt. s. de conditi. ob causam. l. si heres. ꝛ. j. ti. j. l. quidam. ꝛ. s. de le. ij. l. antepe. §. a te. ꝛ hoc nisi iussu ꝓsidis fuerit erogata in muros ciuitatis. vt. C. de expen. ludo. l. j. ꝛ. j. de admini. re. ad ciui. perti. l. i. ꝛ. iiij. ct. j. titu. j. l. legatum. fm. R. ꝛ Bug. is hic expresse dicit testator remanere apud heredes si ciuitas nolet festum facere. Accur.

e ¶ Non prohibendos. qm̃ hoc casu nihil preses iudicauerit. ꝛ fa. C. de do. que sub modo. l. ij. item no. ex hoc. §. relictum sub modo debere solui ante completum modum cautione exacta. vt not. C. de his que sub modo. l. j. Accur.

¶ Largius erupianus. ¶ Casus Seius habens titium libertum suuꝫ eundemq̃ eius alumnum: fecit testamentū ꝛ instituit sibi heredes primum ꝛ secundum. ꝛ legauit dicto titio suo alumno ꝛ liberto centum. et postea ita dixit in eodem testamento dicta centum volo esse penes publium meuium vsq̃ ad. xxv. an. etatis dicti titij legatarij. ꝛ pro ea pecunia volo computari cum eo publio meuio vsuras quadrantes per eum prestandas dicto titio legatario. ꝯtum autem ei titio statuendus sit nomine sumptuū. tu publi meui estimabis cum patris affectu ei titio prestare debeas. ꝛ postea decessit dictus seius testator. postea venerit dictus publius meuius ad dictos ad heredes. ꝛ petijt ab eis dicta cētum ꝛ ipsi soluerunt. non exacta ab eo aliqua cautione de attendendis dicto titio bis que testator iusserat. postea autem dictus publius meuius fuit factꝰ non soluendo. et sic non attendit titio: nec attendere potest illa que testator iussit. vnde titius vel heredes titij eo titio mortuo volūt agere cōtra dictos heredes testatoris pro eo q̃ a publio meuio satisfactionem non exegerunt. quesuit largius erupianus a scuola iurisconsulto vtrū possent? ꝛ ipse respondit ei q̃ non possunt nisi viuente testatore publiꝰ meuius soluendo esse desisset tunc enim bene debuissent heredes ab eo satisfactionem exigere: soluentes ei dictam pecuniam. ꝛ si non exegerūt tenentur dicto titio liberto testatoris eodemq̃ alumno testatoris ꝛ legatario. Auianus.

f ¶ Consuluit. f. me scuolam dicens alumno ꝛc.

g ¶ Eius. f. liberti.

h ¶ Computari. repete volo vt ita singulis annis publius liberto tales vsuras prestet. Accur.

i ¶ Debeas. q̃ ꝛ es forte socer eius. vt. s. fo. ma. l. q̃ parentis.

k ¶ Satis accipere. tam de vsuris per tēpora ꝯ de sorte post. xxv. annuꝫ liberti ei restituendis. Accur.

l ¶ Habuisse. i. debuisse vel. i. satis fore si numerauerunt. licet cautionem non exegerint.

m ¶ Liberatos. hoc autem contingit triplici ratione: vna quia testator nil dixit de satisdatione vt hic: alia quia paternum testimonium eū excusat: vt ꝛ als in satisdā. rē pupil. fal. fo. que remittitur tutori testamentario. vt institu. de satisdā. tu. §. i. tertia quia est publicus minister ꝛ nulluꝫ in hoc habet ꝓmodum: als secus vt in contrario. vt. s. tit. j. si cui. ꝛ ad exhiben. iulianus. §. si tibi. ꝛ. j. de conditi. ꝛ demonstrtio. in prin.

quam titio liberto meo ꝛ alumno legaui esse volo penes publium meuium vsq̃ ad. xxv. annum etatis eius [n]: pro q̃ ea computari [o] cū eo vsuras quadrantes: ꝯtum autem ei statuendum sit in sumptuꝫ: tu publi meui cum patris affectū ei prestare debeas [p] estimabis: q̃ situm est an heredes a publio meuio satis accipere [k] debuerunt soluentes eam pecuniam? Respondi cum testamento nulla exigende satisdationis commemoratio fiat: satis habuisse [l] heredes fm voluntatem defuncti publio meuio pecuniam numerare: et ideo nec titius alumnus vel heredes eius audiri debent aduersus heredes patroni agentes q̃ satis nō exegerunt: ex ea enim numeratione ꝛ a titio ac pinde etiam ab heredibus eius liberatos [m] cē supra scriptos heredes: nisi viuente [n] testatore publius meuius soluendo esse desierit: tunc enim cautio ab eo exigenda est.

n ¶ Viuente. post factuꝫ testamentum. vel etiam ante cum hoc ignorabat testator. vt ar. j. vt i pos. leg. si is a quo. §. fin. et. l. sequē. ꝛ. s. qui satisda. coguntur. ab arbitro. §. i. ꝛ idē multo magis si post eius mortem: quia non est verisimile patrem habuisse ei fidem lapso facultatibus et opulentia. vt. s. de cōfir. tuto. in cōfirmādo. ꝛ. l. vtilitates. ꝛ s. de adi. leg. l. iij. §. fina.

¶ Pater duos filios.

¶ Casus. Gaius habebat vnū filium maiorem xxv. an. q vocabat seius. ꝛ habebat aliū filiū impuberem qui vocabatur publius meuius. hic eorum pater instituit eos heredes pro equis partibus: ꝛ in partem dicti publij meuij minoris reliquit predium titianuꝫ ꝛ seianum. ꝛ legauit eidem publio meuio centum cum. xiij. an. impleuerit. a seio autem maiore filio petijt in hec verba: a te peto sei vt des matri fratris tui publij meuij annua. r. ab annis xij. eiusdem tui fratris vsq̃ ad. xiij. ad studia liberalia addiscenda per dictum tuum fratrem: ꝛ vt soluas tributa pro dicto tuo fratre donec bona eius ei restituas. nam bona eius siue partem suā volo q̃ teneas tādiꝰ tutor donec ipse habebit. xiij. annos. Item volo q̃ ad te perueniant redditus dictorum prediorum que venerunt in partem dicti tui fratris donec ipse tuus frater perueniat ad. xiij. an. postea decessit dictus gaiꝰ testator. ꝛ postea dictus seiꝰ maior frater decessit anteꝯ minor frater cōplesset. xiij. annos. ꝛ instituit sibi heredem quendam extraneum: nunquid erit in eadem conditione heres eius seij in qua erat ipse seius duꝫ viuebat. scilicet vt possit recipere fructus fundorum predictorum qui venerunt in partem minoris fratris donec minor frater habuit. xiij. an. ꝛ vt teneatur prestare minori fratri centum predicta ei legata. ꝛ vt teneatur prestare mater minoris fratris annua. r. a. xij. annis minoris fratris vsq̃ ad. xiij. an. ad studia liberalia addiscenda per dictum minoreꝫ fratreꝫ. ꝛ vt teneatur tributa minoris fratris soluere. sicut hec omnia tenebatur facere seius maior frater si viuereꝫ: an vero id omne q̃ dictuꝫ est protinus ad publium meuium pupillum ꝛ ad tutores suos transferri debeat: ita q̃ nihil habeat ibi facere heres seij maioris fratris? ꝛ respō. q̃ transferri dꝫ ad minorem fratrem ꝛ tutores suos cū maior frater mortē peruentus est vt dictum est. si autem non fuisset morte preuentus ante. xiij. an. minoris fratris. non transirent predicta ad minorem fratreꝫ ꝛ tutores suos ante. xiij. immo an teneret maior frater vsq̃ ad. xiij. an. non autem plus. testator enim cum ita rogauit maiorem fratremꝫ dictum est intelligitur quasi cum tutore locutus sc̃z a tempore quo tutela restituenda est: id est tempore. xiij. annorum minoris fratris finiātur illa que iussit prestari per maiorem fratrem minori: ꝛ finiatur perceptio fructuum quam debebat facere maior frater de dictis prediis que venerunt in partem minoris fratris. Auia.

o ¶ Maiorem. f. seium. Accur.

p ¶ Impubes. ꝛ ita maior frater est fiduciarius eius tutor. vt institu. de fidu. tute. in prin.

q ¶ Reliquit. ante partem vel etiam in suam partem: seu pro sua parte solnēda

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

soluenda ei cum erit. xiij. an. vt. j. patet.
a ¶ Legauit. i. prelegauit puta centum. Accur.
b ¶ Fideicommisit. vt dicta. c. daret.
c ¶ Annua tot. puta decem.
d ¶ Pro sensu. prediorum predictorum legatorum.
e ¶ Bona. s. pdia pdicta.
f ¶ Reddit⁹. hec verba psunt fratri maiori: alias tamen de fructib⁹ istis nihil lucraret. vt. §. co. cū. ⁊ de. ij. si ita. §. pegasus. R.
g ¶ Alio relicto. s. ⁊ extraneo. Accur.
h ¶ Annuiversaria. i. singulis annis.
i ¶ Prestent. i. relinquatur heredi fratris.
k ¶ Trāsferint. cum onere eiusdem prestationis.
l ¶ Et tutores. datos de nouo post mortem fiduciarij.
m ¶ Locut⁹. s. cū fuit locutus cum fratre maiore.
n ¶ Restituenda est. a tutore fiduciario quod est ea finita nō pn⁹. vt insti. de attilia. tu. §. fi. q̄ finitur morte tutoris ⁊ aliis modis. vt insti. qui. mo. tu. §. per totum.
o ¶ Et tutores eius. scilz postea datos.
p ¶ Fratris. si essi maior frater fratris impuberis fuit tutor: sp̄ illis verbis gb⁹ testator iussit restituere eū res pupilli post pubertatē: intelligit restitutionē velle fieri quoquo tpe tutela finiret vt pubertatis. vel. xiiij. an. appellatiōe ois tutele significet terminus. Si vero non est s̄z frater maior. minoris fratris tutor: s̄z alij minoris frīs fuit tutor iubēdo pater pdia pecuniāq; filio plegatas in tp̄s pubertatis eius minoris apud maiorem fratrē remanere: tutele iudicio fratrē sanguinis necessitate fideicōmissi remedio ptulisse credit testator: potius q̄ maiori voluisse 2sultū. Cū ergo fratris bēs pupillo nō sit ea necessitudine 2iūctus sicut defunctus. pdio⁹ redditus (q̄uis frater eos fuisset lucratur⁹) mmime papiet: cū nō eadē q̄ fratri habeat fides. vt. §. de le. ij. cū pī. §. curatoris. ⁊ de vsuris. l. iij. §. cū pollidius. R. lucraturus dico fuisset si hoc voluisset testator expresse non als. vt dictis. ll.

H Ylie mee. ¶ Casus. Ego bñs filā viduam institui mihi bēdē tiniū ⁊ ita postea diri. bēs meus dato centū filie mee. i ānos singulos gb⁹ erit vidua. ⁊ postea decessi: ⁊ postea dicta mea filia nupsit aliquā 2pletū a tpe mortis mee. ⁊ petijt nihilominus ab herede integra cētum pro eo anno: certe bene debet habere. Aluia.
q ¶ Quotiēscunq; i. quotannis.
r ¶ Minus anni. q̄ forte ante annum a morte patris nupsit.
s ¶ Expletus. ⁊ in viduitate.
t ¶ Tñ deberi. tota centū. vt. §. e. a vobis. ⁊ fa. C. de indic. vidui. l. fi. §. fī qz. ⁊. j. quando di. leg. ce. nec semel.

Q Um qdam. ¶ Casus. In testō meo iussi bēdi meo vt die natalis mei diuideret ſter decur iones bonorie centū libras de hereditate mea. certe quolibet anno in ppetuū dz bēs meus diuidere inter decuriones centum libras in fili die q̄ ego natus fui. q. dam aūt dicebāt: ma le q̄ vno tm̄ anno deberet dare. Aluia.
v ¶ Diuisiones. i. aliqd inter eos diuidendū. sic. §. de le. j. ciuitatibus.
x ¶ Natalis. i. a tali die quali nat⁹ fuit. sic. C. de fer. oēs. vel dic quali decessit: quasi nunc nascatur ad gloriam: vt fit de natiuitate sanctorum.
y ¶ Perpetuo. sic. §. e. legatū. in pnn. l. annua. §. fi. in fi. ⁊. j. l. pteri.

Q Um er at. ¶ Casus. Titius legauit. c. reip. sarrianorū ⁊ inde fieret in quolibet capite quattuor annorū quoddam certamē siue ludus quo appellabat in dicta ciuitate crisantian⁹. certe nōvidet eē relicta dicta pecunia pstāda tñ p vnū quadriēniū/ s̄z vt pstet ppetuo dicta rei pu. cā faciendi dictū ludum in quolibet capite quattuor an. Aluia.
3 ¶ Id est. h vbum. i. ponit exemplificatiue. p sicut: non expositiue sicut ponitur. §. de vulga. substi. l. qui liberis. §. j.

tus⁹: tamen deberi[f].
¶ Legatum relictum in diem reiterabilem intelligitur esse annuum ⁊ perpetuū. Bartolus.

Marcellus. Lex. xiiij.

Q Um quidam decurionibus diuisiōes⁹ dari voluisset die natalis[x] sui: diuus seuerus ⁊ anto. rescripserunt nō esse verisimile testatorem de vno anno sensisse: sed de perpetuo[y] legato.
¶ Tantus est dicere per quadriennium q̄tus ⁊ singulis quadriennijs: eadem ratio. ne tñ est dicere per annum q̄tum singulis annis. Barto.

Idem. Lex. xiiij.

Q Um erat pecūia certa id est. c. reipub. sarrianorū ⁊ relicta per quadriennius[a] certaminis crisantiani: diui seuerus ⁊ antoninus rescripserunt videri perpetuam[b] pensitationem reliquisse testatorē per quadriennium non in primū[c] quadriennium.

Gaius. Lex. xxv.

H Yliosa. quoad in potestate patris est in annos singulos dena[d] dari[e] possunt.

De vsu et vsufructu et habitatione et operis per legatum vel fideicommissum relictis.

Titulus. ij.

¶ Vsufructus seruitutis realis non potest legari vt proprie pstetur: s̄z prestabitur p̄out potest. Bar.

Paulus. Lex. j.

Ecvsus nec vsufructus itineris[f] actus vie aq̄ductus legari pōt[g]: qz seruitus seruitutis esse non po-

a ¶ Per quadriennium. id est vt semel fiat prestatio in quadriennio.
b ¶ Perpetuaz. aliud in vsufru. reipub. relicto. vt j. ti. j. si vsufruc. vbi finit cētū ānis. vt no. §. e. annua. vel forte idē erit hic q̄ ibi dr in vsufru. Acc.
c ¶ Primum quadrienniū. s. tm̄. ⁊ facit. §. l. pteri. cum suis concor.

H Yliosa. ¶ Casus. Legaui filio titij i ei⁹ ptāte cōstituto dena. in singulos ānos donec in ptāte dicti sui patris erit. certe valet dictū legatum: ⁊ contēplatione patris videt filio relictus. ⁊ ita pater petet. Aluia.
d ¶ Dena. vel. ppne. i. r. ⁊. r. vel ipropne. i. r. tm̄. ⁊ facit. §. de le. j. si quis. testamento. Accur.
e ¶ Dari. i. reliqui. vt dētur q̄ pater petet q̄si sibi relicta. vt. j. de 2di. ⁊ demon. l. filio. ⁊ not. §. eo. annua. §. j. ⁊ dr valere ex psona filij sicut in simili ex persona serui. vt. §. de lega. ij. debitor. §. fi. ⁊ facit. §. de leg. j. seruo alieno. in pnn.
¶ De vsu ⁊ vsufruc. ⁊c.
¶ Sed quid differt hic titulus ab illo de vsufr. §. in quo de his tractatur? Rñ. hic in vltima volūtate tm̄ prosequit plene. ibi etiam inter viuos.

Ecvs⁹. ¶ Casus. Ego habēbā seruitutē itineris vel vie vel act⁹ vel aq̄duct⁹ i pdio titij vicini mei. feci testamētū in quo instituī mihi beredem gaiū. ⁊ legaui sempronio vsufructū vel vsum alicuius de dictis seruitutibus q̄s habebā in fundo dicti titij mei vicini: ⁊ postea decessi. venit sempronius legatarius ⁊ petit a dicto gaio herede meo vsufructum vel vsum dictarum seruitutū nūquid pōt: ⁊ dr q̄ nō. ⁊ est rō. qz seruitus seruitutis esse nō pōt. vsufructus aūt vel vsus est seruitus. s. pſonalis. ⁊ sic nō pōt ⁊ hitui aliqua dictarum seruitutum realium. Sed oppo. nōne ⁊ tinēt in quodā senatusconsulto est. §. de vsufructu earū rerū q̄ vsu cōsumunt. l. i. q̄ oīm q̄ in bonis nostris sunt vsufructū legare possim? certe sic ergo videt q̄ vsufructū dictarum seruitutū nobis ⁊ petentiū legare possum⁹. Sed hoc non obstat his que supra diri: qz seruitus itineris vel actus vel vie vl aquedductus non est ex bonis nostris neq; extra bona nostra. q̄uis autē nō possimus cōstituere vsufruc. vel vsum dictarum seruitutum vt dictū est tñ dict⁹ sempro. cui legaui hz act. incerti ⁊ gaiū pdictū heredem meum vt eidem legatario pstet facultatem eundi agendi ⁊ ducendi aquaz per fundum dicti titij mei vicini q̄ diu vixerit dictus sempro. legatarius et tenebitur hoc facere heres meus. aut si non vult hoc facere heres me? debet ⁊ stituere dicto legatario seruitutem eundi agendi ⁊ ducēdi p fundum dicti mei vicini. item debet promittere dicto legatario q̄ si decesserit ipse legatarius vel magnā diminutionez capitis passus fuerit: sicq; q̄tum ad eum legatarium extincta fuerit dicta seruitus restitueret ei dictam serui. in predio dicti vicini. q̄uis em̄ ego testator qui habebam dictas serui. reales in predio vicini decesserim. tñ remanēt heredi meo. vt j. de serui. le. pater. Aluia.
f ¶ Itineris. quid sit iter ⁊ actus ⁊ via ⁊ aqueductus: habes. §. de serui. rusti. predio. l. j. Accur.
g ¶ Legari potest. ab eo cui debentur hmōi seruitutes prefate: quia ser-

UNIVERSIDAD DE HUELVA

uitus ꝛc. ꝛ argumentatur a toto. per se enim seruitus intellecta sine re q̃ seruit nulli[a] fructus est. vt. ff. de vsur. videamus. Item nec de loco seruitenti potest legari ab eo: scilicet cui debetur seruitus quia dominiũ est alterius. vt. ff. si seruitus vendi. loci corpus. vnde nõ pót constituere seruitutẽ ille cui debet. vt. ff. communia prædia. l. j. §. ideo. ab eo autẽ q̃ debet seruitutes predictas bñ pót cõstitui seruitus alia q̃ non noceat ptime. vt ff. de serui. ru. præ. l. ij. §. j. ꝛ. §. ij. ꝛ pe. ꝛ. l. p quaꝫ. ꝛ. ff. cõmunia præ. l. qui per certum.

a ¶ Utile. f. legatum.

b ¶ Legari. vt. ff. de vsufructu earum rerum que vsu consumun. l. j.

c ¶ Quia id. i. seruitus.

d ¶ Ex bonis. immo in alienis bonis ē semper: quia sua res nemini seruit. vt. ff. si vsufru. pe. vti frui. sed dic non in proprietate aliena. Pm quid ergo dicit non esse in bonis: q: per se fine fundo dominãte nõ potest alienari cuꝫ ille non habeat forte prædium cui alienaretur. vt. ff. de cur. fur. l. iulianus. ꝛ instit. de ser. §. ideo autem. Item nec vsufruc. potest alienari. vt insti. de vsufruc. §. Ceterum. Item prediales non sunt in bonis alia ratione: q: videnꝫ non esse vel extincte esse. nam ꝛ manica videt extincta cum accedit vestimẽto. vt insti. de re. di. §. fi. tamen ꝛ tignum non videt possideri: cuꝫ accedit edificio. vt. j. de vsuca. l. eum. ꝛ. l. rerum. Item nec in petitione hēditatis veniũt. vt. ff. de pe. hēdi. l. ꝛ nõ trñ. §. fi. §. nõ simpliciter sunt seruitutes ꝛ extra bona cũ possidentes exceptionẽ ꝛ nõ possidentes habeam[a] actionẽ. vt. j. de acqr. re. do. l. rem in bonis. ꝛ pñt obligari rustice licet nõ vrbane. vt. ff. de pig. si is. §. fi. ꝛ. l. seq. ꝛ facit. ff. de ser. ru. pe. cum esset. in fi. Accur.

Seruitutes an sint bonis vel ex bona.

e ¶ Incerti actio. f. actio ex testamento: que datur ad factum. vt. C. de re. permu. rebus. Accur.

f ¶ Facultatem. de facto.

g ¶ Constituatur. de facto.

h ¶ Ex magna. f. maxima vel media: vel etiã minima olim sed hodie secus. vt. C. de vsufr. corruptionem. §. sed nec omni.

i ¶ Restituatur. heredi. ꝛ sic nõ transit ad heredem legatarij. fic. ꝛ. ff. de vsu ꝛ habi. l. vsus aque. ꝛ de serui. rusti. præ. l. pecoris. ꝛ de leg. j. l. apud. §. si quis. Accur.

Dominis opere. ¶ Casus. Legaui tibi operas in sticho fuo meo: post mortem meam tu fuisti capite minutus minima capitis diminutione. puta q: fuisti emãcipat[a] vel adoptat[a]. vt. ff. de ca. di. l. fi. in fi. vel fletisti per. ꝛ. annos inter pſentes. vel per. ꝛꝛ. inter absentes q: non fuisti vsus illi[b] opis quo ędem tpe amittitur vsufructus. vt. C. de vsufru. corruptionẽ. nunqd dictis duob[b] casibus amitteres operas: ꝛ dicitur q: ꝛ in hoc in vltimo casu differt legatũ vsufructus a legato operarũ. Sed nunqd poteris tu legatarius operas dicti serui locare ꝛ mercedẽ recipere: ꝛ ōt q: sic. ꝛ si heres pbibeat cõductorem capere dictas operas tenet legatario q locauit eas. sed ꝛ si seruus in quo legaui tibi operas locauerit se alicui: certe tu legatarius operarũ debebis capere mercedem ꝛ poteris agere contra heredẽ si non patiatur vti illuꝫ qui cõdurit a seruo operas. Item nunqd te legatario mortuo trãsit legatuꝫ operarũ ad heredem tuũ? ꝛ dicit q: sic. q: non es fructuarius. seruo autẽ in quo tibi operas legaui vsucapto a quodã alio extraneo bene petit legatum predictum operarũ. apparet ergo q: supradicta q: possum tibi legare operas in seruo meo. sed ꝛ in libero hoīe. puta in liberto meo possum tibi operas legare sicut ꝛ locare. cum ꝛ promittere possem. et hoc dicit cum. l. seq. Aiuia.

k ¶ Diminutione. f. minima. Sed ℥ insti. de acq. per ar. in ptin. ſz ibi in opera liberti quꝫ non tribuit ius in persona: q: est liber: hic serui. ꝛ no. i duob[b] hoc distare legatum opereab vsufructu. vt insti. e. §. finit. item facit. ff. de ope. ser. l. ij.

l ¶ Percipere. Iponẽdo eas ipsi seruo. vt. ff. de vsu ꝛ habi. l. sed si ipsi. test. nec erit vtile[a] ex senatusconsulto quo cauetur vt omnium que in bonis sint vsufructus legari[b] possit: q: id[c] neq̃ ex bonis[d] neq̃ extra bona sit: sed incerti actio[e] erit cũ herede vt legatario q̃diu vixerit eundi agendi ducendi facultatem[f] prestet: et aut ea seruitus constituatur[g] sub hac cautione vt si decesserit legatari[h] vel capite diminutus ex magna[h] causa fuerit restituatur[i].

¶ Ista lex ponit tres differentias inter legatum operarum: ꝛ legatum vsufructus. Bartolus.

Papinianus. Lex. ij.

Dominis opere legate capitis diminutione[k] vel nõvtẽdo non amittuntur: ꝛ quoniam ex operis mercedem legatarius percipere potest etiam operas eius locare poterit[l]: quas si prohibeat heres capi tenebitur[m]. Idem est ꝛ si seruus se locauerit: ꝛ q: legatarius[n] fructuarius non est ad heredem suum operarum legatũ trãsmittit[o]: sed seruo vsucapto[o] legatum perit[o].

Paulus. Lex. iij.

Dominis[a] quoq̃ liberi operare legari possunt sicut ꝛ locari: ꝛ in stipulationem deduci.

Ulpianus. Lex. iiij.

Si pure proprietas legata erit ea ad legatarium pertinet[a]: q̃uis fructuarius heres sit institutus.

¶ Non potest quis ab eo casu incipere quo debet extingui. Bart.

Paulus. Lex. v.

Usumfructum cuꝫ moriatur inutiliter stipulor: idem est in legato[a]: q: ꝛ constitutus vsufructus morte intercidere solet.

¶ In obligationibus faciendi q̃ desiit posse fieri petitur interesse. Bart.

Pomponius. Lex. vj.

Si vsufructus mihi in biennium continuum a morte testatoris legatus sit[a]: ꝛ per heredem steterit quominus eum mihi daret: præterito biennio nihilominus tenebitur: quemadmodum tenetur si res legata in rerum natura esse desisset quam quis deberet morituſq̃ esset in ea danda[a]: vt peti quidem iam vsufructus qui legatus sit non possit: q: alius futurus sit[b] q̃ qui legatus fuerit: vsumfructum in fundo meo titiano ꝛ seio legaui pure ꝓprietatẽ fundi q̃ dicti. certe recta via trãsit in legatariũ dicta proprietas nuda. videbatur aliquid[b] contra. eo q: fructuarius institut[a] fuit heres. videbaꝫ enim eis q: adita hereditate a dicto fructuario dñium dicti fundi ad eum transisset. sicq̃ extinctus esset vsufruct[a]. ꝛ sic non nudum proprietatem habere debeat dictus seius sed plenã. sed ipsi male credunt. q: sicut littera dicit pure legata fuit ꝓprietas. ꝛ ideo recta via vt dixi transit in seiũ legatariũ tamtur q: nõ efficit titũ fructuarij: secus aut si sub cõditione dicto seio legassem: q: tunc pendente conditione esset heredis facta dicta proprietas. ideoq̃ extinctus esset suus vsufructus. sicq̃ adueniente cõditione legati habebit eam plenam legatarius. vt no. ff. de lega. j. seruus titij. Aiuianus.

t ¶ Peruenietrecta via vt nec momento apud heredem fuerit. vt. ff. de pecu. sed si damnum. §. ij. ꝛ ideo aditione hereditatis facta a fructuario herede non extinguitur vsufructus. qõ secus esset si sub conditione proprietas esset legata. vt. ff. de serui. l. papinianus. ꝛ facit qõ no. ff. de vsufru. l. v. §. fi.

Usumfructũ. ¶ Casus. Titius ꝓmisit mihi vsumfructũ fundi titiani cũ moriar. vel eodem mõ legauit mihi vsumfructũ dicti fũdi. certe non valet. ꝓmissio vel legatũ. q: si iam esset mihi ꝓstitut[a] dict[a] vsufructus morte mea supueniente intercideret. Aiuia.

v ¶ In legato. puta ego tibi vsumfructũ alicuius rei cuꝫ moriꝛis. vt. ff. de vsufr. titio. ꝛ sic in libertate. vt. ff. de manu. test. libertas. in ptin. sic ꝛ ff. de iure do. l. iulianus.

Si vsufructus. ¶ Casus. Titius legauit mihi vsumfructuꝫ fundi sui titiani vsq̃ ad biẽniũ ꝓtinuũ a tpe mortis suꝫ decessit. postea pbēdẽ suũ stetit quomin[a] daret mihi dictũ vsumfr. intra biennũ. certe trãsacto biẽnio nihilomin[a] tenet mihi bēs ꝛ possuꝫ ab eo petere estimationẽ dicti vsufruct[a] p biẽniũ. nõ aũt vsufr. q: ex quo trãsactũ ē biẽniũ iã peterẽ aliũ vsumfructũ q̃ q̃ mihi legat[a] est sit: ꝛ tenere mihi bēs titũ si aliq̃ res legata mihi a titio in rerũ natura esse desisset post moram quam fecit heres in ea mihi danda. b. d. Aiuia.

x ¶ Legatus sit. ꝛ sic ad diem quod esse potest. vt. ff. fami. hercis. ꝛ puto. §. vsufructus.

y ¶ Danda. nam tunc tenetur heres ad estimationem quod dic vt. ff. de leg. j. cum res. in fine.

z ¶ Futurus sit. i. alius esset vsufr. si diceremus constitui: sed non dicimus sed estimationem damus: vt hic. ꝛ. ff. de vsufruc. quesitum. ꝛ. l. qui vsumfru. §.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vsumfru. §. fi. 7 facit. ff. de le. j. l. si quis inquilinos. in prin. 7 de le. iij. nõ dubium. §. fi. Accur.

a ¶ Bina. als bima. i. duorum annorum. vt. §. tit. j. l. iij. als bina: id est biennij. Accur.

OPere testamento. ¶ Casus. Titius in testamento suo legauit mibi opas serui. modo quod eff cedant dicte opere vt sic cũ effectu eas petere possim: 7 certe non statim adita hereditate ab herede dicti titij. sed quando peto eas ego legatarius. 7 si post petitionẽ meã infirmatus fuerit seruus in quo legate mihi fuerũt dicte opere mibi legatario pereunt dies ifirmitatis eiº. Aiuianus.

b ¶ Petit. quasi tunc indicat eas. Accur.

c ¶ Hereditas. etiã si nõ petantur.

d ¶ Petitiõis. facte post aditam hereditatẽ. 7 nõ pnº. vt. j. qñ dies le. ce. l. ij. 7 no. C. de cadu. tollẽ. §. in nouissimo. in fin. et dic hic quãdo sunt incertæ. als etiã ãte petitionẽ sicz cedunt. vt. j. de oper. li. si quis bac lege. §. iudicium. 7. l. cus patronº. in prin. 7. l. quotiens. 7 no. §. de oper. ser. l. j.

e ¶ Peribũt. fic. j. de stabiler. l. cum heres. §. sticbus. 7. j. de oper. lib. libertus qui post. 7 . l. in terdum. Additio. Nucrit hic bart. qñ famulus infirmat an debeat habere salariu. videtur q̃ sic q̃ si oño pereãt opere de hoc est glo. in. l. de ar boribus. §. de illo. ff. de vsufru. veritas tamen est in contrariũ. vt. l. si vno. §. item cum quidã. ff. de loca . Nec ob. hec lex q: iste tractat de lucro merito. ppter infirmitatẽ perdit lucrũ: nõ aũt dz pati damnũ. i. dare salariũ tpe infirmitatis fm eundem. Bar.

¶ No. vitas hoẽ nõ excedere cẽtũ annos licet qñq; repiat lõgior vt legunt de illo Cosma abbate q̃ vixit cẽtum 7 viginti ãnis: vt l auf. de monachis. §. si ño. col. 5. iiij.

S I vsufructus. ¶ Casus. Legaui vsumfructũ fundi mei municipibus alicuius castri. 7 postea decessi. modo q̃ritur quantum duret dictus vsufructus. 7 videt q̃ perpetuo: q: municipes semper durãt licet decedant illi q viuebant tpe legati. vñ non videt q̃ morte vel capitis diminutione municipũ extinguat vsufructus ex alia parte videt q̃ non duret perpetuo: q: iã nulla vtilitas erit nude proprietatis dicti fundi vsufructu abscedente ab ea perpetuo statuit itaq; iurisçõsultus gai° vt duret centum annis 7 non plus. q: illud tempus est longissimus finis vite. Aiuia.

f ¶ Tuendi. municipes. Accur.

g ¶ Centum annos. finit ergo tempore centum annorum: vt hic. 7. §. de vsufr. l. an vsufructº. Item non vtendo. vt. §. de leg. ij. meuiº. §. fi. Itẽ aratro. vt. §. quib. mo. vsufr. amitta. l. si vsufructº. sed ad id quod dixit tolli centũ annis est cõtra. j. ad. l. falci. hereditatũ. Sol. ibi. Item an idẽ in annuo legato relicto ciuitati. vt centum an. tollatur: Rñ. q̃ non fm R. vt. §. ti. j. l. annuam. 7. l. annua. in fi. 7. l. ante pe. 7 pe. Vel fm Hug. idem quod hic. nam 7 finitur annuum legatum sicut vsufructus. vt §. ti. j. l. in singulos. Item an idem si ecclesie relinquitur: Rñ. vt not. in d. l. an vsufructus. Accur.

S I ab eo. ¶ Casus. Legaui titio vsumfructũ fundi mei titianiz ab eo titio relig seio. r. postea titius me mortuo repudiauit legatũ vsufructus: vel me viuo decessit. z sic non bz legatũ predictũ vsumfructũ. immo remanet apud heredem meũ. nunq̃ heres meus tenet pstare. r. seio predicto: 7 ôr q̃ sic. 7 qõ diri in me testatore pagano idẽ esset in testamento militis. 7. b. d. Aiuia.

b ¶ Fideicommissum. puta decem.

i ¶ Remanet. caducus. vel in causam caduci factus.

k ¶ Prestat. q: cũ onere apud eũ remanet. vt. C. de cad. tol. §. pro secũdo. 7. §. in omnibus.

l ¶ Repudiauerit. post mortem testatoris: 7 sic est caducum factum legatũ. bz si viuo testatore deficit: q: decedit legatariº: tũc in cã caduci: vt subijcit. vt. C. de cad. tol. §. 7 cũ triplici. bz vbi añ testñ: tũc p nõ scriptũ 7 nõ remanẽt cũ onere. vt. d. §. 7 cũ triplici. 7. §. in primo. Item. §. ti. j. l. titia. in pn. §. Sol. ibi. 7 eodẽ mõrñ. j. de adimẽ. leg. l. gaio. in pn. 7. l. sticbus. §. j. 7 facit. §. de leg. ij. l. si quis titio. 7. l. celsus. in princ.

S I titio fundus 7 eiusdẽ fundi vsufructus[m] legatus fuerit: erit in potestate eius fundum an vsumfructum vendicare malit. 7 si fundum elegerit necessario plenã proprietatem habebit: licet vsumfructus z a se repulerit. Si vero vsumfructus z habere maluerit: 7 proprietatem fundi repulerit: solum vsumfructum habebit.

Idem. Lex. xj.

HAbitationis[n] quoq; legatũ in singulos ãnos ab initio[o] anni deberi constat.

¶ Non potest heres tollere edificium positum in re cuius est alterius vsufructus eo inuito. Bar.

Alphenus. Lex. xij.

HEres in fundo cuius vsufructus legatus est villam[p] posuit: cum inuito fructuario demoliri non potest[q] nihilomagis q̃ si quaz arborẽ posuisset[r] 7 arborẽ ipe euellere velit: sed si antẽq̃ vsufructuarius prohibuit demolierit impune[s] facturum.

Paulus. Lex. xiij.

CUm vsufructus alternis annis legatur: non vnum sed plura legata sunt[t]. aliud est in seruitute aque 7 vie[v]: vie enim seruitus vna est que natura sui habet intermissionem[x].

¶ Si heres non prestat duobº insolidũ fm defuncti voluntatẽ cuilibet tenetur ad id quod sibi deficit. b. d. Bar.

S I titio. ¶ Casus. Legaui titio fũdũ meũ seianiũ: eidem legaui vsumfructũ dicti fundi z postea decessi. certe ẽ in electione titij vendicare fundũ aut vsumfructũ eiusdẽ. z siquidem elegerit vẽdicare fundũ z vsũfructum a se repellere habito fundo nihilominꝰ habebit vsũfructũ. si vero elegerit vẽdicare vsũfructũ z repellere a se fundum habebit solummodo vsumfructũ. Aiuia.

m ¶ Vsufructus. formalẽ repulit: sed habet causalem. 7 fa. §. de lega. j. l. plane. §. fi. 7. l. legatariº. in prin. 7. §. j. 7 de leg. ij. cum filius. §. varijs.

H Abitationis .

¶ Casus. Nõ solũ alia legata relicta in singulos ãnos/ſz etiã legatuz habitationis pdicto mõ relictũ debet legatario ab initio cuiuslibet anni. Aiuia.

n ¶ Habitatiõis. siue habitatio ipsa in singulos annos siue pro ea certa quãtitas i singulos annos legetur. Accur.

o ¶ Ab initio. sunt enim plura legata hoc casu cũ dixit in singulos annos 7 pluries cedit dies. 7 in initio anni: vt hic. 7. §. titu. j. l. i singulos. 7. j. qñ di. le. ce. l. nec semel. 7. C. qñ di. le. ce. l. j. als si non esset dictum in singulos annos secus esset. vt. j. e. l. damnas. in prin.

HEres in fundo. ¶ Casus. Legaui titio vsumfructũ fundi mei seiani z postea decessi. z postea heres meus in dicto fundo fecit vnaz villam. i. domunculam paruam causam reponendi fructus: vel plantauit ibi quandam arborem 7 postea vult eam tollere queritur vtrum possit: 7 certe non fructuario prohibente: sed ante prohibitionem potest. Aiuianus.

p ¶ Villam. i. domunculam fructuum gratia in villa. vt. j. de verb. sig. l. fundi. Accur.

q ¶ Non potest. f. heres. sic econtra nec vsufructuarius a se imposita. vt §. de vsufr. sed 7 si gd. 7 facit in eo. tit. l. equissimũ. §. j. 7. §. si vsufr. peta. si ab herede. Accur.

r ¶ Posuisset. f. heres.

s ¶ Impune. nota non omne illicitu z puniri. fic. §. de religi. l. at si qs. §. labeo. in fin.

Illicitum nõ semper punitur.

CUm vsufructus. ¶ Casus. Legaui titio vsumfructum fundi mei seiani bmodo. f. vt vno anno fruerek. 7 altero non. 7 sic de singulis annis. certe plura legata sunt. nam vsufructus ex tempore z ad tps constitui potest. vt. §. de vsufr. l. iij. 7 fi. sed si predicto modo legaui dicto titio seruitutem aqueducende per fundum meum predictũ vel seruitutem vie/vnum est legatum 7 non plura. Quis dicte seruitutes reales habeant de eorum natura intermissionem. nam seruitutes reales siue prediales non possunt constitui ex tempore vel ad tempus. vt. §. de serui. l. iiij. Aiuia.

t ¶ Legata sunt. q: ex tpe z ad tps ꝓstitui pôt. vt. §. de vsufru. l. iiij. 7. §. fami. bercis. 7 puto. §. vsufructus.

v ¶ Aque 7 vie. etiam sic relicte alternis annis: q: nec ex tpe nec ad tps nez sub 2ditione 2stituunt. vt. §. de serui. l. iiij. bz habeant qñq; intermissionem sua natura vt via. vt. §. de serui. l. seruitutes. 7 qñq; ex pacto vel volũtate boim de egtate. vt. d. l. iij. de serui. 7 quẽadmo. serui. amit. l. si sic. 7 fa. j. de itt. actuq; pti. l. j. §. j.

x ¶ Intermissionem. i. interualla. Accur.

UNIVERSIDAD DE VALLADOLID

Duos separatim. ¶ Casus. Damnauiin testamẽto heredẽ meũ titium vt sineret seiuꝰ ⁊ gaium separatim vti frui fundo meo contentiano. volens ego testator quemlibet predictorum habere insolidum vsumfructum dicti fundi ⁊ postea decessi. ⁊ dictus meus heres passus est eos vti frui communiter et non insolidum. queritur an vtrq; ex testamento teneatur? ⁊ respondetur q̃ sic. f. vt supplet cuilibet eorum estimationẽ medietatẽ vsusfructus. nam cum vnus deberet habere vsumfr. totum ⁊ alius estimationem nõ habuit quilibet eoꝝ nisi medietatẽ vsusfructus vt dictũ est. nam ipsius heredis onus est vt singulis predictorum prestet legatũ insolidus. quapte queritur alterius frui sineret dictus heres ea parte non finit alterũ vti frui. et hoc dicit hec lex. Aiuia.

a ¶ Duos separatim. si separatio fit in vtendo puta vnus vno anno alius alio planũ est. per. l. §. q. mo. vsufruc. amit. l. ij. in prin. ⁊. §. fi. sed littera in seriot hunc sensum non importat: sed est separatio in relinquẽdo vt primo vni: scdo alij in eodẽ fundo eo dicto vt vtrq; insolidũ: ⁊ sic alter rẽ/alter estimationẽ hꝫ: vt h. ⁊. ff. de lega. ij. l. q duos. §. si is. als si hoc non diceret pro viribus haberet. vt. ff. de leg. j. l. si plurib⁹. ⁊ de lega. ij. si plurib⁹. ⁊ de leg. ij. l. si res. ⁊. C. de cad. tollẽ. §. vbi. Accursius.

b ¶ Voluerit. ⁊ hoc exprs sit. vt dixi. Accur.

c ¶ Nõ sinere. vsus vni impedit alterius vsum q̃ ad solidum: ⁊ est ad hoc quod no. J. de vi ⁊ vi arma. l. vim facit.

Dumnas esto he. ¶ Casꝰ. Ita dixi in testõ meo: dãnas esto heres meus sinere titius habitare donec viuet in domo mea seiana. certe vnum legatũ est. ¶ Qui duos. Gaius habebat duos fundos. vnꝰ quoꝝ vocabat titianus ⁊ alter seian⁹ pone. legauit titianũ titio ⁊ vsumfructũ seiani legauit seio. ⁊ postea decessit. nunc apparet q̃ seius fructuarius non habebat viam ad fundum seianũ nisi vadat per fundũ titianũ titio legatum. vnde petit dictus seius a titio seruitutem vie per fundũ titianum. queritur vtrum teneatur prestare ei titius? Et rñ. q̃ non aliter potest titius vendicare fundum titianũ ab herede nisi prius ius trãsferi de per eum prestet dicto seio. nam ⁊ si fundus titianus non esset legat⁹ titio sed remansisset in hereditate gaij teneretur heres prestare viaꝝ per eus dicto seio fructuario fundi seiani. sicut ergo gaio testatore viuo ibãt nuncij gaij per fundũ titianum ad fundũ seianum. ita ⁊ gaio mortuo seruetur: sꝛ vt seius possit ire ad fundum seianũ per fundum titianum titio legatum donec durat seio vsufructus ad fundum seianum p mortem vel capitis diminutionem sciꝝ heres apud quem erit plena pprietas fundi seiani poterit habere viam ad fundũ seianũ q̃ fundũ titianuꝝ dicto titio legatum. Aiuia.

d ¶ Vnum videtur esse. ⁊ ideo semel dies eius cedit. als secus. vt. ff. eo. l. habitationis. Accur.

e ¶ Debeatur. ab alio fundo legato. Accur.

f ¶ Scõm voluntatem. sꝛ tacitam + ⁊ ex eius viuentis consuetudine p̃sumendam. Accur.

g ¶ Prestet. legatarius. sed certe immo heres debet redimere a legatario non legatarius gratis prestare. vt. ff. de leg. j. l. seruum filij. §. fi. que

+ Uolũtas tacita ex ordine interp̃tat nõ exp̃ssa. Sal. i. l.

Celsus. Lex. xiiij.

Duos separatim[a] vti frui fiunere dãnatus heres cõmuniter vti frui passus est: querebat an vtrq; ex testamẽto teneretur? dixi teneri si testator vtrunq; solidã habere voluerit[b]. nã ipsi[c] onus est vt solidũ singulis legatum prestaret. qua parte igit̃ alterum vti frui sineret heres: ea parte eus nõ sinere[d] alterum vti frui: idcoq; per estimationem vnicuiq; q̃d deest replere debet.

Marcellus. Lex. xv.

Dumnas esto heres meus titium sinere in illa domo habitare quoad viuet: vnum videtur esse[e] legatum.

¶ Ei cui legatur fructus fundi debetur via per aliũ fundum testatoris etiam alteri legatum. b. d. Bar.

¶ Qui duos fundos bẽbat vnuꝫ legauit: et alterius fundi vsumfructum alij legauit: quero si vsufructuarius ad fundum aliunde viaꝫ non habeat q̃ per illum fundum qui legatus est: an vsufructuario seruitus debeatur[f]? Respõdi quẽ admodũ si in hereditate esset fundus per quem fructuario potest prestari via fm volũtatem[f] defuncti: videtur id exigere ab herede: ita ⁊ in hac specie non aliter concedendum est legatario fundum vẽdicare nisi prius transeundi ius vsufructuario prestet[g]: vt hec forma in agris seruetur que viuo testatore obtinuerit: siue donec vsusfructus permanet: siue duꝫ ad suã proprietatem redierit.

¶ Relictum ad opus illicitum debet cõuerti ad opus licitum de consensu partius: secus si ad opus licitum fuerit relictum. Bartolus.

Modestinus. Lex. xvj.

Legatum[h] ciuitati relictus est: vt ex redditibus[i] quotannis[k] in ea ciuitate memorie cõseruande defuncti gratia spectaculum celebrẽtur quod illis celebrare non licet: quero q̃d de legato existimes? Modestinus respõdit cum testator spectaculum edi voluerit in ciuitate: fed tale quod ibi celebrare nõ licet: iniquuꝫ esse hanc quãtitatẽ quam in spectaculum defunctus destinauerit lucro heredum cedere[l]: igitur adhibitis heredibus ⁊ primoribus ciuitatis dispiciendum est in quã rem conuerti debeat fideicommissum vt memoria testatoris alio ⁊ licito genere celebretur.

Sceuola. Lex. xvij.

Quidam reipub. predia legauit: de quoꝝ redditu quotannis ludos[m] edi voluit: et adiecit: que legata peto decuriones ⁊ rogo ne in aliaꝫ speciem aut alios vsus conuertere velitis. respu. per quadriennium continuum ludos non edidit: q̃ro an redditus quos quadriennio respu. percepit restituere debeat heredibus vel compensare in aliam speciem legati ex eodem testamento[n]? Respondi ⁊ inuitis heredibus possessione apprehẽsa pceptos fructus restituendos[o] esse: et non erogatos fm defuncti voluntatem in alia que deberentur compensari.

¶ Si non apparet persona legatarij legatum redditur nullum. Bar.

Modestinus. Lex. xviij.

Qui plures habebat libertos testamento suo dixit se habitationẽ relinquere his quos codicillis designasset cum nullos postea designauerit: quero an omnes videtur contra. Sol. hic aliundeviam nõ habebat. vt. ff. bac. l. libi sic. licet cum incommodo. nam aliquid statuit vbi prohibus vsufructus permeretur: q̃ nõ fieret. als. vt. C. de pre. impe. offe. l. ij. ⁊. l. rescripta. Uel verius hanc exponẽ fm illam: sꝛ vt legatarius prestet coactus ab herede per retentionem vel conditionem incerti si oblitus tradidit nullo precio dato. vt in cõtra. no. Inuia ad sepulchũ dicit. ff. de relig. si quis sepulchũ. ⁊ facit. ff. si ser. ven. l. testatrix. ⁊ de leg. j. si fundũ. §. q fundus. ⁊ ff. de seruit. vrbanor. predio. binas. ⁊ si vsufruct. peta. l. i. ⁊. ff. titu. j. l. i. et de leg. iij. si cui edes. ⁊. j. de fun. instru. l. predia. §. fi. ⁊. ff. de seruit. vrba. predio. l. olimpico. Accur.

Legatũ. ¶ Casus. Legauit ciuitati bononiẽsi. duos fundos pone: vt ex redditib⁹ eorũ singulis annis l ea ciuitate memorie mee seruande gratia currat ad pallium quod bononie fieri non licet. pp̃ter statutum fratris Jo. querit vtruꝫ pecunia q̃ debebat erpendi in pallio debeat cedere lucro heredũ meorum. ⁊ dicitur q̃ non: sꝛ potestas bononie debet l alio licito spectaculo expendere eam in memoriam mei testatoris cum cõsilio heredum meoruꝫ ⁊ antianorũ ppl ⁊ mercatorum. Aiuia.

b ¶ Legatum. f. fundi.

i ¶ Ex redditibus. l. dicti legati.

k ¶ Quotannis. i. singulis annis.

l ¶ Cedere. nullo igit̃ priuilegio vtetur hic respu. qñ ebus quibus illicite cõtradictiões aut modi apponũtur hoc cõmune conceditur: ⁊ multis exemplis ostenditur. R. vt. ff. de cõdi. isti. cõditiones cõtra edicta. et insti. de here. isti. §. spofibulis. ⁊ facit. j. de qdi. ⁊ demon. i testamẽto quidam. ⁊ de admi. rerũ ad ciui. pertinẽ. legatum. in prin. ⁊. §. fi. ⁊. l. pr. ⁊. ff. de leg. j. ciuitatibus.

Quidã. ¶ Casus. Jussi fieri ludos licitos: ⁊ rogani antianos ne vellent conuertere pecuniam omni anno in aliam speciem. aut l alios vsus. ⁊ post mortẽ meam respu. bononie stetit p quattuor annos q̃ non fecit dictos ludos. nunquid redditus collectos in dictis. iiij. annis. debet respu. restituere heredibus meis vel compensare sibi in aliis legatis que reliquerã eidem reipub? ⁊ rñ. q̃ perceptos fructus in dictis quattuor annis ex dictis fundis debet heredib⁹ meis restituere respu. si iam respublica apprehenderat possessionem alioꝝ legatoꝝ a me sibi relictorum inuitis heredibus meis. si autem non apprehenderat possessionem alioruꝫ legatorum debet compensare dictos fructus in dictis aliis legatis. Aiuia.

m ¶ Ludos. f. non illicitos. als secus. vt. ff. l. proxi.

n ¶ Testamento. reipu. relicti. Accur.

o ¶ Restituẽdos. etiã si sint erogati. vt. C. de lega. nõ dubiũ. Jtẽ fm voluntatem apprehensa ꝓpensanꝛ: vt subijcit. ⁊ facit. ff. ti. i. liberto. §. luci⁹. ⁊. C. de expen. lu. l. vnica. ⁊. j. eo. vroxi. ⁊. ff. l. proxi. ⁊. ff. de leg. j. ciuitatibus. ⁊. j. de admi. re. ad ciui. pertinẽ. j.

Qui plures. ¶ Casus. Ego habẽs plures libertos ita dixi in meo testamento. relinquo habitationem illis meis libertis quos i codicillis nominabo. ⁊ postea nullos in codicillis nominaui. ⁊ postea decessi. certe nullus libertoꝝ debet habere habitationem. nõ enim fuit p̃fectum legatum. Aiuia.

Non videtur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010